Authorized by — Lizenz — Izdošanas atļauja: ICD-OMBG :: Atbildīgais redaktors — Editor in-Chief: Kārlis Rabācs, vietnieks: Aleksandrs Liepa, redakcijas sekretārs: Maksis Čulitis; redaktori: Andrējs Rudzis (Minchenē), Harijs Mindenbergs (Eslingenā), Arnolds Šmits (sports), Zigurds Bārda (techniskais iekārtojums)

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 11 (18)
Otrdien, 1947. g. 11. II.

Iznāk otrdienās un piektdienās :: Izdevējs: Bavārijas apgabala latviešu komitejas uzdevumā Latviešu preses darbinieku sadarbības kopa:: Redakcija: Günzburg/D., Bürgerm.-Landmann-Pl. 7, t. 92 :: Printed by Schwäb. Volksblatt, Günzburg/Don., Bürgerm.-Landmann-Pl. 7:: Metiens — Circulation: 1000

Pasaules domas par DP

REPUBLIKĀŅU LAIKRAKTS IZTEIKTAS PAR DP IELAIŠANU ASV

DP jautājums arvien vairāk nodarbina valstsvīrus un pasaules presi. Prezidents Trumens savā vēstījumā kongresam deklarējis: „Es ieteicu kongresam nekavējoties atzīt IRO statūtus un nolemt, cik lielu līdzekļu ASV dos šai organizācijai." Ārlietu ministrs Maršals paziņojis senāta prezidentam Vandenbergam 27 jautājumus ASV ārpolitikā, kuru noskaidrošanu viņš atzīst par steidzamu. Pirmais punkts Maršala programmā ir starptautiskās palīdzības organizēšana Eiropai pēc UNRRAS darbības izbeigšanas, 2. punkts — miera līgumu ratificēšana, trešais — pieņemt likumu par ASV piedalīšanos IRO. Pirmajā preses konferencē, ko Maršals sarīkojis, viņš DP jautājumā paskaidrojis, ka vēl nav sagatavojies diskutēt par to, cik DP varētu atļaut ieceļot ASV. Viņš piebildis, ka šo jautājumu pārrunās kongresa komisijas.

Iespaidīgākais republikāņu partijas laikraksts „New York Herald Tribune" pagājušā sestdienā veltījis ievadrakstu DP jautājumam. Laikraksts aizrāda, ka dzīve nometnēs nav dzīve, bet tikai eksistēšana. Ģenerālis Meknarnijs esot ieteicis pārvietot žīdu DP uz Palestīnu. Tas, pēc laikraksta domām, esot tipisks amerikāņu mēģinājums novelt atbildību uz angļu pleciem. Bet, ja pārvietotās personas atrodas nometnēs amerikāņu joslā, tad arī amerikāņiem esot jāuzņemas atbildība par tiem. „Mēs domājam," saka ievadnieks, „ka būtu laiks Savienotām Valstīm pārņemt vadību ne vien žīdu, bet visu DP jautājuma atrisināšanai." Tālāk autors aizrāda, ka jautājumu varētu nodot UN, bet pirms tam ASV būtu konkrēti jāpierāda griba darīt savu tiesu. Pirms 14 mēnešiem prezidents Trumens norādījis, ka ASV varētu uzņemt 100.000 DP uz neizmantotu kvotu rēķina, t. i., ap 3900 mēnesī. Nākošajos piecos mēnešos uzņemto skaits bijis nulle, tālākos 9 mēnešos uzņemti 7.123 jeb 13 proc. no iespējamā daudzuma. Iestādes aizbildinājušās ar kuģu un ar konsulātu darbinieku trūkumu. Pirmais aizbildināšanās iemesls vairs neesot spēkā, otru viegli novērst. Kvotu ieceļošanu vajadzētu veicināt, nevis kavēt. Ja tas nepieciešams, tad imigrācijas likumus vajadzētu grozīt vai vismaz to iztulkošanu padarīt liberālāku. Tikai tādējādi ASV varētu rādīt labu priekšzīmi domiņjām vai Latīņu Amerikas kaimiņiem. Visām šīm zemēm kopā, beigās saka „New York Herald Tribune," nebūtu nekādu grūtību uzsūkt relatīvi mazo pārvietoto personu skaitu, kuru liktenis prasa steidzīgu atrisinājumu.

Angļu laikraksta „New Review" rīkotās brokastīs, kur piedalījušies vairāki valdības locekļi, vēstnieki, lordi un ārzemju korespondenti, par DP jautājumu runājis bijušais UNRRAs direktors Eiropā sērs Morgans. Viņš tēlojis DP stāvokli angļu joslā un pieprasījis, lai tos steidzīgi pārved uz Angliju, lai paglābtu viņus „no dzelzs aizkara ēnas." Vispirms Morgans runājis par žīdiem, bet tad piebildis: „Daudzus DP — baltiešus, ukraiņus, dienvidslavus, poļus klāj dzelzs aizkara ēna. Un, ticat man, tas patiešām ir apstāklis, kas var un kas arī met pār šīm bez mājas palikušām dvēselēm bezdibeņa ēnu." Noslēgumā sērs Morgans jautājis: „Vai Londona tiešām nespēj darīt neko labāku, kā domāt par iespējām antipodos? Vai Vašingtona nevar darīt ko vairāk, kā tikai apsvērt Dienvidamerikas iespējas DP uzņemšanai? Tamdēļ vien, ka varas, kas ne ar ko nerēķinājas, varētu izmantot šos DP saviem mērķiem, kā tas pagātnē jau pierādījies, mums jāsteidzina jautājuma atrisināšana."

Pasaules organizācija atjaunošanai un izglītības veicināšanai nolēmusi ASV joslā sākt DP apmācīšanu un skološanu. Organizācijas viceprezidents Lvovičs Ņujorkā paskaidrojis, ka apmācību nolūks būšot sagatavot DP jaunas dzīves iekārtošanai citās zemēs.

DENAs ziņo no Parīzes, ka Francijas ārlietu ministrija nolēmusi līgt strādniekus Itālijā un DP nometnēs Vācijā, lai atvietotu vācu kara gūstekņus, kuŗus jāatbrīvo tuvākos mēnešos. Nobalsošanas, kas rīkotas gūstekņu nometnēs, pierādījušas, ka no 4000 vāciešiem tikai ap 30 vēlas arī pēc atbrīvošanas no gūsta palikt darbā Francijā.

Dažas dienas pirms tam Anglijas darba ministrs paskaidrojis, ka valdība vēlas iesaistīt darbos tik daudz DP, cik vien iespējams. Katrā gadījumā tomēr jāpanāk attiecīgo arodbiedrību piekrišana. Tekstilnieki piekrituši poļu iesaistīšanai tekstilrūpniecībā ar noteikumu, ka angļu strādnieki nepaliks bez darba. Kanādas parlaments paziņojis, ka turpina imigrācijas likuma grozījumu apspriešanu. Jau pirms galīgiem lēmumiem nospriests atvieglināt ieceļošanu tiem, kam Kanādā piederīgie, kā arī laukstrādniekiem, mežstrādniekiem un kalnračiem. Čīles valdība paziņojusi, ka 1947. gadā uzņems 2000 Eiropas bēgļu ar ģimenēm. Tā parakstījusi vienošanos ar starpvaldību komiteju bēgļu jautājumiem. Uzņems kvalificētus strādniekus.

Austrālijai nav nodoma grozīt imigrācijas likumu, bet tās premjērs paziņojis Anglijas valdībai, ka ielaidīs Austrālijā vairāk britu izceļotāju. No Marseļas ostas uz Austrāliju gan izbraucis kuģis ar apm. 1000 žīdu izceļotājiem no Polijas, Austrijas, Ungārijas. Austrālijas valdība atļāvusi tiem ieceļot.

. . . un par repatriāciju

UNRRAs direktors Eiropā Edvards paziņojis, ka UNRRAs galveno mītni Eiropā no Arolsenas uz Parīzi pārcels 15. februārī. Tai pat laikā no Londonas uz Parīzi pārvietos arī Eiropas DP pārvaldi. ASV okupācijas joslas UNRRAs galvenais štābs tomēr paliks Heidelbergā. Pārkārtojumi notiek, lai UNRRAs darbību varētu pārņemt IRO, tiklīdz tā būs nodibinājusies. Pārņemšana paredzēta 30. jūnijā. Edvards, pēc UP ziņām, arī paskaidrojis, ka pārvietotās personas apmāca, lai tās pašas varētu pārņemt savu nometņu vadību tai gadījumā, ja 30. jūnijā UNRRAs uzdevumus nepārņemtu ne IRO, ne UN, ne ASV armija. Ģen. Meknarnijs uz to atbildējis, ka armija ir ar mieru UNRRAs uzdevumus pārņemt, bet tai trūkst vajadzīgo līdzekļu, kas pieprasīti papildbudžetā.

Pēc „New York Times" ziņām armijas G—5 nodaļas šefs ziņojumā kongresam par DP, starp citu, teicis: „Kā pagaidu aizbildni šo nelaimīgo cilvēku grupai, mēs uzskatām par savu pienākumu norādīt, ka atbildība par iespējamo šī jautājuma atrisinājumu pārsniedz militāro organizāciju kompetences Vācijas okupācijas joslās. Jāmobilizē starptautiskā sabiedriskā doma, lai panāktu starptautisku akciju."

Ģenerālis Meknarnijs 7. februārī preses konferencē Frankfurtē aizrādījis, ka no iesniegumiem un ziņojumiem redzams, ka DP vidū valda bailes no piespiedu repatriācijas. Saskaņā ar amerikāņu atbalstīto politiku, principā nevienu DP nevarot pret savu gribu repatriēt, ja nepastāvot īpaši apstākļi, t. i., ja šīs personas nav aktīvi sadarbojušās ar nacionālsociālistiem, nav kara noziedznieki vai kvislingi, nav sodītas par noteiktiem noziegumiem, nav kalpojušas vācu armijā vai bez atļaujas atstājušas padomju armiju. Strādāšana vācu rūpniecībā vai lauksaimniecībā nav pati par sevi uzskatāma par sadarbošanos ar ienaidnieku. Ģen. Meknarnijs vēl uzsvēris, ka IRO statūtos noteikts, ka bēgļus vai DP nevajaga piespiest atgriezties viņu zemēs.

Par DP piespiedu repatriēšanu vairākkārt runāts arī ārlietu ministru vietnieku konferencē Londonā. Ģen. Klarks jau pagājušā nedēļā iesniedzis priekšlikumu paredzēt miera līgumā ar Austriju īpašu klauzulu DP pasargāšanai no piespiedu repatriācijas. Pēc tam tomēr Ukrainas pārstāvis paskaidrojis, ka Ukraina iesniegusi pieprasījumu, kurā teikts: „Nepieciešama visu Austrijas territorijā esošo DP repatriācija, jo viņu vidū ir daudz koloborātoru, kvislingu un citu noziedzīgu elementu, kas nodarbojas ar fašistisku propagandu un ar apvērsuma rīkošanu pret Austrijas kaimiņvalstīm." Līdzīgu pieprasījumu Ukraina iesniegusi arī komisijai, kas apstrādā miera līgumu ar Vāciju. ASV pārstāvis Merfijs jautājis ukraiņu pārstāvim, vai viņš vēloties šo personu brīvu vai piespiedu repatriēšanu — pie kam jautājums neattiecoties uz kara noziedzniekiem. Ukraiņu delegāts Senins atbildējis, ka nezinot neviena gadījuma, kad kāda persona, kas nebūtu sadarbojusies ar ienaidnieku vai citādā veidā noziegusies, būtu atteikusies atgriezties dzimtenē. Kad Merfijs tālāk jautājis, vai tas nozīmējot, ka visas personas, kas tagad dzīvo DP nometnēs, būtu jāpiespiež atgriezties viņu dzimtenēs, Senins atbildējis, ka nevarot uz šo jautājumu atbildēt, jo neesot pietiekami sīki izstudējis pieprasījuma attiecīgo nodaļu. — Austrijas valdības pārstāvis Londonas konferencē paskaidrojis, ka Austrijas pavalstniecību pārvietotām personām varēšot piešķirt tikai retos izņēmuma gadījumos. Austrijā pašlaik uzturas angļu parlamentāriešu delegācija, kas pēta DP jautājumu.

Dienvidslavijas valdība pagājušā sestdienā izsludinājusi amnestiju visiem bēgļiem, kas 2 mēnešu laikā atgriezīsies mājās. Ar zināmiem noteikumiem amnestēs arī četnikus un ustašus. Tiem, kas 2 mēnešos neatgriezīsies, atņems pavalstniecību.

DENA, NYHT, DM

Amerikāņi un krievi par Čerčila lomu karā

„The Saturday Evening Post" ārlietu redaktors Martins Somers savā laikrakstā raksta par otrā pasaules kara stratēģijas aizkulisēm. Ziņas viņš ieguvis no augstākiem amerikāņu virsniekiem. — Somers apgalvo, ka ASV gatavojusi invāziju Francijā jau 1943. g. Ģen. Maršals un nelaikis Harijs Hopkins jau 1942. g. aprīlī Londonā ieguvuši Čerčila un angļu militāro štābu piekrišanu sākt invāziju Normandijā 1943. g. jūlijā. Bet dažus mēnešus vēlāk Vašingtonā ieradies lords Monbatens un ar ļoti noteiktiem argumentiem izteicies pret šo jau reiz akceptēto plānu. 1942. g. 18. jūnijā Vašingtonā ieradies pats Čerčils un pierunājis Ruzveltu, ka plāns jāgroza. Toreiz arī nolemts, cik drīz vien iespējams uzbrukt Vidusjūrā. Pēc vāciešu padzīšanas no Ziemeļafrikas, nākošais solis būtu Dienviditalijas okupēšana un invāzija kontinentā caur Balkāniem.

Somers tālāk izsakās: „Kaut arī viņi vēl nevar izteikties publiski, daži no mūsu spējīgākajiem militāristiem ir pārliecināti, ka invāzija Ziemeļafrikā un visa grūtā Itālijas kauja bija nevajadzīga, bet īstā diena bija nokavēta. Tā bijusi kļūda neuzbrukt Normandijā 1943. gadā. Viņi domā, ka, kamēr vācu līnijas bija plaši izvērstas pret krieviem, angļu un amerikāņu armijas būtu varējušas iztriekties cauri Francijai, pāri Vācijai, tālu Polijā, Austrijā un Čechoslovakijā. Tad nevis Krievija, bet Anglija un ASV pārvaldītu svarīgāko Eiropas daļu, un Italijai tāpat būtu jāpadodas. Īsi izsakoties, tāpēc, ka kļūdījāmies un neizpildījām 1943. g. invāzijas plānus, Krievijai tagad Eiropā ir pārspēks pret mums. Ironiskā kārtā izrādījies, ka, ja krievi būtu 1943. g. pieredzējuši invāziju, ko tie tik ļoti gribēja, tad tie nebūtu bijuši par to sevišķi laimīgi.

Pēc AP ziņām Maskavā nupat publicēta jauna ģenerālisima Staļina biografija. Tajā, starp citu, teikts, ka Čerčils bijis spiests uzsākt invāziju tāpēc, ka Staļina stratēģija 1944. g. devusi Krievijai iespēju vienai pašai okupēt visu Vāciju un atbrīvot Franciju. „Šis apstāklis," saka Staļina biografs, „piespieda bijušo Anglijas premjēru Čerčilu, kas līdz tam bija pret otrās frontes radīšanu Eiropā, uzsākt invāziju Rietumeiropā."

DE FACTO, BET NE DE JURE

Anglijas valdības pārstāvis uz kāda konservatīvo deputāta jautājumu Anglijas apakšnama sēdē, kāds ir Lielbritānijas viedoklis Baltijas valstu jautājumā, paskaidrojis, ka Lielbritānija atzīst Baltijas valstu iekļaušanu Padomju Savienībā de facto, bet ne de jure. BBC

JAUNS PRIEKŠLIKUMS PALESTĪNAS JAUTĀJUMĀ

Anglijas valdība izstrādājusi jaunu priekšlikumu Palestīnas jautājuma atrisināšanai — nākošos divi gadus atļaut ik mēnešus ieceļot 4000 žīdiem, bet pēc tam pārbaudīt stāvokli no jauna. Pēc INS ziņām, arī šo priekšlikumu noraida kā žīdi, tā arabi.

Miris senātors J. Kalacs

Pēc grūtas slimības Detmoldā 1. februārī 79. g. vecumā miris un 8. februārī turpat apglabāts LSK prezidija loceklis un Augstākās sabiedriskās tiesas priekšsēdis senātors Jānis Kalacs.

Nelaikis bija trikatietis un no Latvijas valsts pirmajiem gadiem darbojās tiesu resorā, sākumā par priekšsēdi Daugavpils apgabaltiesā, vēlāk par Senāta administrātīvā departamenta priekšsēdi. Ar savu rakstura nosvērtību un iecietību, nekad neaizmirsdams, ka tiesneša darba kritērijs ir likums un paša sirdsapziņa, ar savām plašajām zināšanām un pieredzi, senātors bija iecienīts ne vien juristu aprindās, bet arī plašākā sabiedrībā. Bez pienākumiem tiesu resorā, viņš darbojās arī sabiedriskā laukā un sniedzis rakstus par speciāliem jautājumiem periodikā.

E. A.

NODIBINĀTA AMATNIEKU organizāciju savienība

IEROSINĀTS NOMETNĒS ORGANIZĒT RAŽOŠANAS KOOPERĀTĪVUS

Eslingenā 9. februārī apspriedē bija pulcējušies 74 amatu meistari no vairāk nekā 30 nometnēm. Pēc pārrunām sanāksmes dalībnieki vienprātīgi pieņēma Latviešu amatnieku organizācijas savienības statūtus un amatnieku biedrību normālstatūtus. Amatnieku organizāciju savienības statūtus iesniegs apstiprināšanai LCK. Savienības mērķis — apzināt, vispusīgi un pārstāvēt ārzemēs latviešu amatniekus un rūpēties par viņu amatniecisko un saimniecisko vajadzību apmierināšanu un amatniecisko spēju izkopšanu. Ziņojumi liecināja, ka amatniekiem gandrīz visur jācīnās ar orūtībām materiālu un darba rīku sagādē un biežijāpiedzīvo pretestība pat no pašu latviešu puses. Jaunajai organizācijai būs jāgādā arī par mūsu amatnieku tiesiskā stāvokļa nodrošināšanu.

Sanāksmes ievadījumā Eslingenas kolonijas vecākais K. Kalniņš, sveicot amatnieku saimi kolonijas pārvaldes vārdā, pasvītroja, ka arī amatniekiem pirmā vietā jāliek tautas kopības intereses, pierādot to ne vien vārdos, bet arī darbos. LCK delegācijas darba nozares vadītājs A. Brunners uzrunā norādīja uz amatnieku lielāko uzdevumu — skolot pārējos tautiešus un ziņoja, ka LCK varēs amatnieku organizācijām sniegt arī materiālu atbalstu.

Pirmā amatnieku sanāksmē ievēlētā organizācijas komisija jau bija izstrādājusi amatnieku savienības un amatnieku biedrību statūtus. Ar dažiem tehniska rakstura grozījumiem, sanāksme statūtu projektus vienprātīgi pieņēma. Amatnieku organizāciju savienības darbības plānā paredzēts ierosināt un veicināt amatnieku organizāciju dibināšanu nometnēs, vākt un kopot atziņas un pieredzi par amatnieku saimniecisko darbību, rūpēties par jaunu amatnieku sagatavošanu, un gādāt par amatnieciskā standarta uzturēšanu amatnieku izstrādājumiem un kārtot amatnieku kvalifikācijas jautājumus. Pilnsapulcēs amatnieku organizācijām balsu skaits būs atkarīgs no biedru skaita. Savienības darbība saskaņojama ar LCP un LCK vispārējiem norādījumiem, cik tālu tie skar savienības darba lauku.

Sanāksmē pieņēma arī normālstatūtus amatnieku biedrībām, kas dibināmas visās nometnēs, kurās ir ne mazāk kā 20 amata meistaru un zeļļu. Nometnēs, kurās mazāks kvalificēto amatnieku skaits, biedrību dibināt nevar, bet šādu nometņu amatnieki var iestāties par biedriem tuvākā biedrībā vai arī mazāko nometņu amatnieki biedrības dibināšanai var apvienoties.

Par jaundibinātās latviešu amatnieku organizāciju savienības pagaidu valdes priekšsēdētāju ievēlēja Eslingenas latviešu amatnieku biedrības priekšnieku A. Freiju un valdē R. Pētersonu un J. Stadiņu no Vircburgas, A. Tomāsu no Augsburgas, O. Salnāju no Veisenburgas un J. Saulīti, E. Derumu, A. Arlavu un A. Rātfelderu no Eslingenas. Revīzijas komisijā — R. Bitenieku no Kleinkecas, T. Bloku no Vircburgas, J. Kalcenavu no Valkas nometnes, R. Neti no Regensburgas un V. Vulfu no Eslingenas.

Pārrunās izskanēja domas, kā turpmāk amatnieku organizācijām stingrāki jāraugās, lai nekvalificēti amatnieki ar mazvērtīgiem ražojumiem nebojātu mūsu amatnieku labo slavu. Komplektējot speciālistus armijas darbiem, tādēļ būtu vēlamas amatnieku organizāciju atsauksmes. Tā kā turpmāk darba jautājumu kārtošana centralizēsies LCK darba nozares rokās, vēlams darba padomē pieaicināt par padomniekiem arī amatnieku organizāciju pārstāvjus. A. Tomāss (Augsburga) norādīja, ka, darbnīcas iekārtojot, daudz labākas sekmes var gūt privātās iniciatīvas ceļā. Diemžēl dažās nometnēs amatnieku personīgo rosību kavē. Ar neatlaidību un uzņēmību iespējams lauzt ceļu arī vācu saimnieciskā dzīvē un iegūt atļaujas patstāvīgiem uzņēmumiem. To panākuši amatnieki Augsburgā, kur ārpus nometnes darbu sāk latviešu amatnieki četrās nozarēs — kurpnieku, virsu piegriezēju darbnīca, dāmu cepuru, veļas šūšanas un elektrō — installātoru darbnīca. K. Ruģelis (Augsburga) pasvītroja, ka darbnīcām jācenšas dabūt vai nu armijas, vai vācu iestāžu atļauja, pretējā gadījumā, nometnēm pārkārtojoties, amatnieki var zaudēt ieguldītos līdzekļus. J. Lūks (Kleinkeca) aicināja steidzīgi panākt amatnieku tiesiskā stāvokļa nokārtojumu. Daudzās vietās militārās valdības vadītāji darbinieki strikti iedzīvina rīkojumu, ka DP nedrīkst no vācu saimniecības pirkt ne normētās, ne arī nenormētās preces. Iegādājoties materiālus, amatnieki var nonākt uz apsūdzēto sola.

Kā vispār mūsu dzīvē, arī amatniecībā valda vislielākā nenoteiktība. Piemēram J. Ozols no Veisenburgas ziņoja, ka tur amatnieki darba rīku un materiālu sagādē saņem vislielāko pretimnākšņu. Kronachas nometnē amatnieki materiālus ar UNRRAs apstiprinātu nometnes komitejas pieprasījumu saņem no vācu iestādēm. Amatnieku organizāciju savienībai tādēļ jānoskaidro, vai pastāv kādi vispārēji rīkojumi DP amatniecības jautājumos.

Sanāksmes beigās latviešu kooperācijas organizāciju centra pārstāvis J. Veidis ierosināja likvidēt nometņu darbnīcas kā tādas, un pārorganizēt tās par ražošanas kooperātīviem, kuŗu īpašnieki būtu tie amatnieki, kas nometņu darbnīcas faktiski vada un tajās strādā. Amatnieki, pēc kooperācijas organizāciju centra uzskata, organizējami amatnieku kopdarbības sabiedrībās, kuras savā darbībā varētu iet divus ceļus — pirmkārt, apvienot atsevišķas amatnieku darbnīcas un mājamatniekus darba rīku, materiālu un mašīnu sagādei un amatnieku ražojumu pārdošanai un, otrkārt, — apvienot amatniekus, kam pašreiz nav savu darbnīcu un nav pa spēkam tādas ierīkot, kopdarbnīcu iekārtošanai, kas darbotos kā viens uzņēmums pēc latviešu kooperācijas organizāciju centra ražošanas kooperātīvu darbības noteikumiem. Nometņu amatnieki sīkākas ziņas par kopdarbības veidošanu var saņemt no J. Veiža Augsburgā, Haunštetenes nometnē, Flachsstr. 54.

H. M.

LATVIJA
LATVIAS AIZSPARDZE
Nr. 11 (18) 1947. g. 11. februārī

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas.

MŪSU SŪTĪBA

Mēs dzīvojam laikmeta mijkrēslī. Neviens šobrīd nezina, vai šim mijkrēslim sekos nakts vai arī modīsies gaiša, saules apmirdzēta nākotnes diena. Ir zīmes, kas liecina, ka cilvēce neatvairāmi tuvojas katastrofai, kuras sekas nav pārskatāmas. Bet blakus negatīvām parādībām vērojamas arī pozitīvās, un mums gribas ticēt, ka tie valstsvīri, kas apzinās pašreizējā stāvokļa nopietnību, stradīs līdzekļus, kā pasaulei nodrošināt ilgstošu mieru, kā sadziedēt vēl vienmēr sūrstošās rētas, ko daudzām tautām kā mantojumu atstājis nesen pārdzīvotais karš.

Pēc taisnības un brīvības ilgojas arī latviešu tauta. Taisnību un brīvību gaidām mēs, trimdinieki, jo mēs gribam atgriezties brīvā Latvijā. Mūs neatbalda drupas, mūs neatbaida trūkums un posts, kas mūs sagaidīts. Jo mēs zinām: „Labāk dzimtenē ūdeni nodzerties no vecas vizes nekā svešumā medu ēst no sudraba kausiem."

Pēc taisnības un brīvības savās sirdīs sauc visa mūsu tauta, ne vien mēs, kas varam šīs ilgas izteikt vārdos. Šai ziņā mūsu, trimdinieku, liktenis bijis labvēlīgāks. Protams — mūsu šodiena ir neapskaužama. Pat baltākā maize kļūst rūgta, ja tā ilgi jāēd no citu žēlastības. Bet brīvības mīlētāju tautu aizsardzībā mēs tomēr varam aizstāvēt 18. novembra Latviju, runāt un rakstīt par to, kā šī Latvija tika izpostīta un aizmirsta. Vēl vairāk, mēs varam kļūt un mums jākļūst par saucēju balsi vienaldzības tuksnesī, kādā tagad maldās karā nogurdinātās pasaules tautas. Neatlaidīgi un bez bailēm mums tanī jāatgādina, ka, Dieva un cilvēka likumiem sekojot, latviešu tautai ir tiesības uz brīvību, un ka no šīm tiesībām mēs neatsacīsimies arī tad, ja Atlantijas charta un politiķu dotie solījumi jau būtu novecojušies.

Tā ir mūsu, trimdinieku sūtība. Sūtība, kas uzliek mums tik pat lielu atbildību, kādu mēs reiz, pirms gadu desmitiem, uzticējām tiem viriem un jaunekļiem, kas gāja nāvē, lai viņu tauta dzīvotu. Šodien ieroči klusē. Eiropā atkal iemirdzas tik ilgi aptumšotie namu logi. Un — paldies Dievam, ka zobenus atkal sāk pārkalt lemešos. Bet mēs, mēs nedrīkstam klusēt. Ne vien savas izmocītās tautas, bet visas cilvēces vārdā mums ir jāsauc: laujiet brīvi dzīvot arī tam, kas mazs un nevarīgs! Atjaunojiet pasaulē taisnības mieru, lai cilvēkiem vairs nebūtu jābaidās no vajāšanām un piespiedu deportācijām, lai ikviens droši varētu atgriezties tais robežās, ko viņu senči aparuši viegliem koku lemešiem!

Ja mums šādas sūtības apziņas trūkst, tad mēs esam tikai pūlis, vēja nestas lapas, ko tas sadzinis čupā kādā pasaules malā. Tad mēs brīvprātīgi esam atsacījušies no savas pagātnes un mums nebūs arī nākotnes. Tad mēs esam apkaunojoši izturējušies pret upuriem, kādus nesuši laudis, kas ticēja un tic Latvijai, esam pievīluši tos, kas šodien uz mums raugās kā uz mūsu tautas tiesību un brīvības aizstāvjiem.

Aptauja „Ko jūs pats domājat par savu nākotni?" — lāvusi mums ieskatīties Vācijā dzīvojošo latviešu DP cerību un nodomu aprisēs. Un lasot atbildes, kādas snieguši daudzi tautieši, guvu iespaidu, ka mēs jau sākam pazaudēt to, ko nedrīkstētu zaudēt, proti: ticību taisnības un brīvības uzvarai. Kā Noasa balodis mūsu gars tagad lidinās virs tumšiem bezcerības un šaubu ūdeņiem, velti meklēdams kādu vietu, kur nomesties un atpūtināt savus piekusušos spārnus. Mēs sākam līdzināties cilvēkiem, kas, pavasarī ejot pār upi, pēkšņi jūt, ka ledus zem viņu kājām sāk lūzt. Kā izglābties? Kur atrast drošāku, lielāku ledus gabalu? Cilvēks, kas nokļuvis tādā neapskaužamā situācijā, domā tikai par to, kā izglābt savu kailo dzīvību. Tādēļ šķietami saprotamas un attaisnojamas ir to tautiešu rūpes, kas grib atrast sev un saviem bērniem svešumā pēc iespējas siltāku pavardu.

Bet — vai tikai tādēļ, lai mēs izglābtu paši sevi un sagādātu biezāku dienišķās maizes klaipu — mums jāsteidzas kārtot emigrācijas jautājums? Vai tādēļ mums jāatsakās no savām tiesībām un Latvijas, ja šodien mūsu cerību apvāšņi ir satumsuši? Vairāki atbildētāji domā, ka jāmeklē iespējas izceļot pat tādā gadījumā, ja mums nebūtu nekādas garantijas, ka mums ļaus paturēt mūsu nacionālo kopību. Tādā gadījumā mēs kļūsim izklaidēti. Fiziskās trimdas vietā mūs piemeklēs arī garīgā trimda. Mums nebūs savu grāmatu, laikrakstu, mums paliks aizslēgtas pat dievnamu durvis, ja mēs tur Visuvareno vēlēsimies lūgt savā tēvu valodā. Tā mums zudīs arī iespēja aizstāvēt tos, kas mums jāaizstāv, runāt par to, par ko mums jārunā, ja mēs vispār vēl vēlēsimies sagaidīt Latvijas augšāmcelšanās dienu. Vai tā būtu pilnvērtīga dzīve, kas attaisnotu mūsu esību? Nē — tā būtu tikai vegetēšana.

Un vegetēt mēs varam visur. Lai vegetētu, mums nemaz nav jāsteidzās ar aizbraukšanu, jo agri vai vēlu mums tālā svešumā tik un tā būs jānokalst. Neaizmirsīsim, ka emigrācija dod ne vien tiesības, bet uzliek arī pienākumus. Neviena valsts nevēlēsies mūs vadāt uz priekšu un atpakaļ. Neviena valsts to nedarīs tad, kad mēs to vēlēsimies. Un ar cauriem zābakiem mēs no tāla svešuma tik viegli mājās nepārnāksim, kā tas mums šodien, varbūt, izliekas.

Visu laiku mēs esam runājuši par kopā turēšanos, esam vārdos un runās aplieciņājuši nacionālo pašapziņu, tautas un tēvijas mīlestību. Un nu mūsu skaistie vārdi draud izšķist kā ziepju burbuļi! Mēs gribam braukt, un jau sākam saīnot ceļa somas! Bet uz mums noraugās sirmgalvji, daudzbērnu ģimenes, grūtam darbam nepiemērotie, laudis, kas Latvijai, varbūt, reiz daudz ir devuši, bet tagad nespēj sākt dzīvi no gala. Uz kruķa atspiedies, mūs vēro invalīds, kas tautai ziedojis vairāk kā mēs citi... Kas notiks ar šiem cilvēkiem? Vai mēs viņus atstāsim Vācijas nabagmājās? Vai mūsu sirdsapziņa atļaus to darīt?

„Mums jākļūst brīviem! Mums jābūt tik daudz drosmei, lai nemitīgi un visiem spēkiem kliegtu pēc taisnības." — Šādu atbildi Kleinkecas nometnē devis kāds jauneklis, kam tikai divdesmit otrais gads. Ar lepnumu un prieku pildās sirds, lasot tādus vārdus. Šis jauneklis zina, par ko viņš cīnījies un grib cīnīties. Viņš nedomā tikai par sevi, jo viņš grib dzīvot, ne vegetēt. Un pilnvērtīgai dzīvei mums jāatgūst Latvijas brīvība. Neteiksim, ka atbildes devējs neaptver reālo situāciju, kādā atrodamies. Nedomāsim, ka viņš ir fantasts un sapņotājs. Bet viņu vada sūtības apziņa. Viņa vārdos runā latviskā sirdsapziņa, kuru mēs nedrīkstam nolikt kā vecas, novalkātas drānas. Tādus cilvēkus — kaut arī tie būtu fantasti — Dievs sūta pasaulē, lai viņi modinātu snaudošos un glābtu pašlabuma meklētājus, kas, vētrai tuvojoties, sargādamies samūk savās alās. Ar šādu fantastu un sapņotāju upuriem tautas kļūst brīvas.

Mūsu pienākums tādēļ ir šai mijkrēšla laikmetā kļūt par savas tautas tiesību un brīvības aizstāvjiem. Tas ir mūsu pirmais un svarīgākais uzdevums. Šādu padomu mums dod mūsu sūtņi, šādu viedokli aizstāv mūsu uzticības viri Vācijā. No šāda viedokļa jāvadās arī mums, jo Latvijas nākotne vēl nav izlemta. Tagad par mums klusē, bet reiz tomēr būs jārunā. Ja mēs paši par Latviju negribam cīnīties, tad tiešām nav vērts, ka mēs tajā esam dzīvojuši. Ja Latvija mums zūd, tad esam visu zaudējuši. Tad zināmā mērā ir vienalga, kur braucam, kā braucam, un — kad braucam. Mūsu nākotnes izredzes visur būs puslīdz vienādas.

Bet neaizmirsīsim, ka politika ir veikals, kuŗā lielākos vekseļus izpērk pēdējos. Mēs rūgti maldītos, domādami, ka rietumu demokratijas vairs nezina, ko tās grib. Un arī mēs nedrīkstam dezertēt, pirms neesam saņēmuši nepārprotamu atbildi, kas notiks ar Latviju. Ar demokratiskām valstīm stāvēsim nomodā par demokratisku Latviju.

Mācītājs Arnolds Lūsis

Profesora N. Maltas DĀRZKOPĪBAS SKOLA

ARODS, KAS PIEMĒROTS ARĪ SIEVIETĒM

Katrs latvietis, kas šodien mīt svešumā, labi saprot, ka nākotnē drošākais eksistences pamats būs praktisks amats. Tā sasniegšanai gandrīz visās nometnēs darbojas dažādu arodu kursi, bet pāris lielākajās nometnēs, kur bijis pietiekami uzņēmības un pietiekams skaits speciālistu, izveidotas arī arodu skolas. Tāda kopš pagājušā gada septembra darbojas arī Fišbachas nometnē pie Nirnbergas — prof. Nikolaja Maltas dārzkopības skola, kuŗā 15. februārī sākas jauns mācību kurss, uzņemot audzēkņus arī no citām nometnēm.

Nav viegli Fišbachas nometnē sastapt šīs skolas direktoru agr. R. Ozoliņu. Pēcpusdienās viņš ir skolā, kur māca vairākus priekšmetus, bet arī jau agrā rīta stundā, spītējot salam, kopā ar kādu audzēkni sparīgi cilā kapli un lāpstu, vērsdams tīrumā Fišbachas viršu paugurus.

„Labi, atvilksim elpu," saka direktors, iecērt kapli sasalušajā zemē un pastāsta par savas iestādes darbību.

Pagājušā gada septembrī dārzkopības skola sākusi darboties ar 35 audzēkņiem no Fišbachas un Mercfeldes, tagadējās „Valkas" nometnes. Audzēkņi vecumā no 16—60 gadiem, no dažādām profesijām, sākot ar nepabeigtu pamatskolas izglītību, līdz augstskolu beigušiem; par dārzkopjiem mācās arī kāds jurists un inženieris — ķīmiķis. Tā kā vispārējā izglītība stipri dažāda, tad mācās divās paralēlās klasēs.

Skolas darbs katru dienu 8 stundas, no kuŗām 4 stundas priekšpusdienā praktiskie darbi, bet pēcpusdienā teorētiskās mācības. 12 mēnešos iznem Latvijas divgadīgās dārzkopības skolas kursu. Programmā visi vajadzīgie teorētiskie un praktiskie priekšmeti: latviešu un angļu valoda, fizika, ķīmija, botanika, augsna un mēslošanas līdzekļi, augu slimības, augļkopība, dārzkopība, dārzkopības mašīnas un darba rīki, zemstikla kultūra, dārzkopības būvniecība, sēklkopība, putnkopība, biškopība, daildārzniecība, selekcija un sēklu audzēšana. Skolotāji ir speciālisti savās nozarēs, skolā darbojas arī trīs piedzīvojuši praktiķi, piemēram, zemstikla kultūras māca Rīgas dārzkopis Šulcs.

Pagājušā rudenī čakli strādāts: kultivēts pushektars Fišbachas viršāja, tīrumam norakts paprāvs pakalns un vēl skolas ricībā labs gabals nekultivētas zemes, kur varēs pulēties jaunie audzēkņi. Fišbachieši smejas, ka agr. Ozoliņš viņiem izpostīšot visus viršus— nometnes īpatnību. Rudenī iedēstīti arī vairāki desmiti augļu kociņu — ne jau lai baudītu augļus, bet lai mācītos. Tāpat ir sava zemeņu „plantācija," praktiskajiem darbiem pavasarī sagādāti spraudeķi, potcelmi utt.

Pašreiz āra darbi pārtraukti. Tā vietā praktiskajos darbos audzēkņi gatavo kastītes un logu ietvarus, jo domā celt paši savu siltumnīcu. Padomā iegādāties arī mašīnu zemes apstrādāšanai un divus krietnus arkla vilcējus — Latvijas zirgus, ar kuŗiem no Erlangenas nometnes uz Fišbachu solījies pārnākt kāds lauksaimnieks.

Skolai pie nometnes komitejas savs budžets, ko vasarā paši domā segt, ar nometnes kooperatīva starpniecību pārdodot skolas zemē audzētos dārzeņus. Tā cer parādu ne tikai atdot, bet vēl pelnīt.

Ja līdz šim prof. N. Maltas dārzkopības skolai nebija iespējams plašāk izvērst savu darbu, uzņemot arī audzēkņus no citām nometnēm, tad tagad šāda ierobežojuma vairs nav. Ar UNRRAs atļauju, skolu varēs apmeklēt audzēkņi arī no citu apgabalu nometnēm. Pēc direktora apgalvojuma, pašreizējos apstākļos un ar tagadējo mācības spēku kadru skolā varētu uzņemt ap 100 vai pat vairāk jaunu audzēkņu. Citu nometņu iemītnieki tāpat kā fišbachieši skolā saņemtu uzturu kā arī nodarbināto papilddevas, un, ja to sanāktu lielāks skaits, varētu radīt internātu. Lai labās iespējas varētu izmantot visi, kam interese mācīties dārzkopību, 15. februārī atvērs jaunu klasi. Interesentiem jāiesniedz uzņemšanas lūgums skolas direktoram (13a, Fischbach bei Nürnberg, DP Centre). Reflektantiem jābūt pārbaudītiem (skrīnētiem). Ja pēc 15. februāŗa vēl sanāktu pietiekami daudz audzēkņu, tad līdz aprīļa vidum atkal varētu sākt jaunu klasi.

Sevišķi skola ieteicama pamatskolu beigušiem jauniešiem, jo arods tagad vērtīgāks par vienā jeb divos gados vidusskolā iegūto vispārējo izglītību. Dārzkopība piemērota arī sievietēm. Taču patīkamāk strādāt veselīgu darbu svaigā gaisā, nekā kopt slimniekus vai mazgāt viesnīcā traukus.

Arv. Bolšteins

Visur prasa pēc PRAKTISKIEM ARODIEM

NO KĀDA BRAZILIJAS LATVIEŠA VĒSTULES

„Labo brāli, Tu vaicā par mūsu dzīves standartu. Protams, arī šeit karš ir uzspiedis savu seku zīmogu dzīves dārdzības un preču pieprasījuma ziņā, tomēr arī algas ir atbilstošas, un katrs, kas strādā, var dzīvot. Piemēram, piecgalvainas ģimenes (2 pieauguši un 3 bērni) uzturēšanai, ieskaitot apģērbu un modernu dzīvoklīti Sau Paulā, mēnesī jāizdod apm. 2250 kruzeiru (100 dolaru), kamēr lidotāja — pilota alga ir 5000 kruzeiru.

Par iespējām lauksaimniecībā un vistkopībā varu teikt, ka tam, kam šis darbs patīk, izredzes labas. Daudz mūsu tautiešu, patiesībā viņu vairākums, dzīvo kolonijās, savos lauku īpašumos. Par kalpiem lauksaimniecībās pie citiem latviešu ir samērā ļoti mazs procents. Darba roku trūkums Brazilijā pašlaik ļoti liels. Sevišķi lauku darbos grūti atrast strādniekus. Daudz meklē arī labus speciālistus mechanikas, celtniecības uc nozarēs.

Iecelotājiem jānodzīvo mazākais piecus gadus, lai tie varētu kandidēt uz Brazilijas pavalstniecību. Ir zināmi amati un arodi, kas ārzemniekiem liegti. Jāprot arī portugāliešu valoda.

Lidotājs Cukurs ir apmeties Rio de Žaneirā un iekārtojis tur motorlaivu darbnīcu. Šai pilsētā darbojas arī Latvijas sūtniecības vadītājs Vilis Tomsons, (Brasil, Rio de Janeiro, Av. Almirante Barroso, 90, S. 903). Latvijas konsuls Sau Paulā ir G. Stāls, pēc tautības zviedrs, bet arī viņš aktīvi darbojas latviešu palīdzības darbā. Ar „Comitê de Socorros ãs Vitimas da Guerra na Lettônia á Cruz Vermelha Brasileira" starpniecību nūle iesniedzām jau otru pieprasījumu par zināmu Vācijā dzīvojošu latviešu ielaišanu un pārvešanu Brazilijā. Šinī otrā sarakstā bija apm. 65 personu vārdi. Grūtības palaikam rada datu trūkums, jo Sarkanais Krusts prasa minēt personas tēva vārdu, meitas uzvārdu, dzimšanas datumu un vietu utt. Komiteja sūdzas, ka nesaņemot nekādu informāciju no Vācijas latviešu iestādījumiem par 1945. g. decembri un 1946. g. augustā Latvijas Sarkanajam Krustam Vācijā nosūtīto šeit saziedoto mantu saņemšanu, kaut gan Latvijas sūtnis Londonā ziņojis, ka mantas uz Vāciju nosūtījis.

Pāts par sevi varu vēstīt, ka man iet labi. Strādāju par būvinženieri un nupat Sau Paulā sāku veidot pamatus jaunai 25 stāvu celtnei, kuŗu 4—5 gados ceru nobeigt. Braziliešī ir labi cilvēki pret tiem, kas cienī viņu ierašas un ķīmumus. Mēs, kas esam iedzīvojušies šejienes apstākļos, grūti varam aptvert jūsu nebrīvo dzīvi.

Tiem, kam šeit ir tuvinieki, iecelojot būs par 100 proc. labāk nekā tiem, kas iebrauks bez kaut kāda atbalsta. Ja Latvijā esi lasījis „Mūža meža maldus," tad vari ticēt, ka tur rakstītais par 95 proc. saskan ar patiesību (kolonija Palma). Un tomēr atkal ir kļuvuši rosīgi tie, kas romānā notēlotā ricībā vainojami. Doma par latviešu un citu Vācijā mītošo bēgļu „izdevīgu" kolonizēšanu eiropiešiem neveselīgajā plašajā Bolīvijas zemē ir tikpat vērta, kā pasniegt bada cietējam maizes vietā akmeni. No tādas „palīdzības" pieņemšanas ikviens nopietni brīdinām.

Dienvidbrazilijas štatu: Riu Grande du Sulas, Santa Katarīnas, Parānas, Sau Paulas, Mīnas Žerāesas un Rio de Žaneiras serru (kalnu grēdu) klimats ir vidēji mitrs un mērens. Stepjainajās 500—900 m virs jūras līmeņa esošajās augstienēs, kas pazeminās pret rietumiem, kurp, prom no jūras uz milzīgo Parānas upi tropisko Matu Grosas mūža mežu joslā, tek gandrīz visas šejienes lielākās upes, klimats eiropiešiem ir tīri labi panesams. Netālu no jūras atrodas arī šo augstienu virsotne Italjaja un pilsētas: Sau Paula, Kuritība, Kampīnasa uc. Dažos apvidos šeit ziemu (kad Eiropā vasara) ir pat vieglas naktssalnas, un klimats vasaru te ir vispār daudz veselīgāks nekā Ziemeļargentīnas un Paragvajas zemienēs, kur karstums eiropietim grūti paciešams."

B. K.

Itakverā, 1946. g. decembrī.

Ticībā pašu spēkiem

Gesthachtā, Špakenbergas latviešu nometnē Emīļa Skujenieka 25 gadus literārās darbības atceri ievadīja jubilāra jaundarba Diriģents pirmuzvedums ar rakstnieka Olģerta Liepiņa ievada vārdiem. Svinību turpinājumā Špakenbergas sanāksmju zālē rakstnieku rītā savus darbus nolasīja: O. Liepiņš, E. Raisters, M. Eglītis, H. Krūmiņš, E. Kalme, J. Sudrabiņš un A. Kaiva. Jubilāra tulkotos lietuviešu rakstnieku darbus lasīja Lībekas teātŗa aktieris E. Upermanis un pats gaviļnieks. Pēcpusdienā notika rakstnieka godināšanas akts, kuŗā par viņa darbiem un dzīvi referēja Mintauts Eglītis. Mākslinieciskajos priekšnesumos piedalījās Teodors Brilts, Rita Šefere, Špakenbergas koris un drāmas kopas dalībnieki. Pēc priekšnesumiem jubilāru sveica un pasniedza veltes Špakenbergas un lietuviešu nometnes pārstāvis, lietuviešu rakstnieks A. Rimidžas, UNRRAs 130. vienības mākslinieku saime (velte), E. Raisters no Nedēļas Apskata (aploksne), J. Surabiņš no „Latvietis" redakcijas (glezna), E. Rirdāns, H. Krūmiņš udc.

Rakstiski jubilāru bija sveicinājuši daudzi rakstniecības un skatuves darbinieki. Pateikdamies par novēlējumiem, aizkustinātais jubilārs aicināja ticēt pašu spēkiem, pēc kam svinību dalībnieki vienojās dziesmā „Svēts mantojums." —it.

ARĪ SLIMNIEKI CENŠAS PĒC DARBA

UNRRAs DP tuberkulozes slimnīcā Neiburgā pie Donavas 260 pacientu vidū ir arī 21 latvietis un 12 latviešu darbinieki. Vieglāki slimo nodarbībām pie slimnīcas pašreiz organizē mākslas amatniecības darbnīcu. Vajadzīgie darba rīki ir, bet trūkst līdzekļu un iespēju iegādāt krāsas, lakas, otas, materiālus utt. Latviešiem trūkst arī laikrakstu, grāmatu. Slimie būtu ļoti pateicīgi, ja atrastos tautieši, kas visu to ziedotu. Ziedojumi adresējami „F. Burvis, Administrator of UNRRA Area Team 1067, T. B. Hospital, Neuburg, Donau. (13b).

Pēc tās pašas adreses lūdz pieteikties ārstus, rentgenologus, chirurgus, māsas un mācītas kopējas, kas vēlētos strādāt šajā slimnīcā. Jāuzdod ziņas par speciālitāti, prakses ilgumu vai ir DP, ģimenes stāvokli un vēlamo atalgojumu.

Nometņu dzīve

Bij. Mercfeldas latviešu nometnes iemītnieki, kas decembrī no ziemā apdzīvošanai nepiemērotajām barakām pārcēlās uz pāris kilometru attālo bijušo güstekņu nometni, paguguši jau iekārtoties un savu jauno mītni nosaukuši par Valku. Šeit ārējais izskats nepievilcīgs, bet telpas, kaut arī barakās, tomēr labākas. Lai ārējā izskatā nometni padarītu glītāku, sākts novākt dzeloņstieplu žogus. Latvieši iekārtojuši jau skolas, slimnīcu un sporta zāli. Tuvākā nākotnē izbūvēs darbnīcas, kas būtu piemērotas arī arodu apmācībai, bet pēdējā stipri apgrūtināta, jo vecākiem par 18 gadiem pēc UNRRAs noteikuma obligāti jāstrādā.

Latviešu nometnē Rotenburgā pārstāvības vēlēšanas nevarēja notikt kandidātu trūkuma dēļ. Arī Fišbachas latviešu nometnes vēlēšanās komitejas priekšsēža amatam nebija neviena kandidāta.

Neētingas apriņķī dzīvojošie tautieši par savas komitejas priekšsēdi ievēlējuši līdzšinējo — N. Trepšu, bet par locekļiem P. Seksti, L. Latkovski, A. Ciruli, A. Budzi, Skrindu un P. Avotiņu.

Veidenes latvieši nodibinājuši YMCAs nod. par kuŗas pagaidu valdes priekšsēdi ievēlēta Emilija Špilberga. Nodaļa rūpēsies ne vien par šejienes tautiešu sporta dzīves izkopšanu, bet centīsies rosināt arī sabiedriski-kultūrālo dzīvi, vispirms stājoties pie rokdarbu darbnīcas organizēšanas.

Atbruņošanās jautājumā nav vienprātības

ASV ārlietu ministrs Maršals savā pirmajā preses konferencē 7. februārī, dažas dienas pēc tam, kad prezidents Trumens vēstījumā kongresam bija pateicis, ka tic UN nozīmei, bet ASV nedrīkst nolikt ieročus, kamēr nebūs atrasti citi līdzekļi miera sargāšanai un UN nebūs pierādījusi, ka tiešām spējīga savu uzdevumu veikt, — pateicis, ka uzskata vispārēju militāru apmācību ASV par nepieciešamu, lai amerikāņu ārpolitiku varētu atbalstīt ar pozitīvu militāru spēku. Polijas jautājumā Maršals paskaidroja, ka ASV vēstnieku drīzumā izsauks no Varšavas tiešām pārrunām par Polijas vēlēšanām. Pretēji angļu, krievu un austrāliešu iebildumiem, ASV jau ap 17. februāri iesniegšot Drošības padomei pieprasījumu nodot Klusā okeāna salas, kas bija Japānas mandatā, ASV „stratēģiskai uzticības pārvaldei."

INS ziņo, ka Drošības padomes speciālā komisija atbruņošanās jautājumā nevarējusi panākt vienošanos.

ASV demokratu partijas priekšsēdētājs Henegans oficiāli paziņojis, ka partijas kandidāts prezidenta vēlēšanām 1948. gadā būs Harijs Trumens.

DENA, NYHT

VĒSTULES REDAKCIJAI

T. Graudiņš, Heršingā, 2001. slimnīcā

JA PATIESI GRIB PALĪDZĒT . . .

Esmu visu zaudējis, tēviju, veselību — visu. Kad tagad dzirdu par piedāvājumu doties uz ogļraktuvēm, tad tomēr nevaru iedomāties, vai tiešām ar to grib mums palīdzēt. Man liekas, šī nodarbošanās mums atrautu pēdējo, kas vēl vienai daļai tautiešu palicis — veselību. Kad tas būs noticis, kas tad par viņiem rūpēsies, kas gādās? Ja kāds patiesi un nopietni grib palīdzēt mums, tad lai vispirms gādā, ka atkal atgūstam brīvu cilvēku tiesības. Kā tiesīgi cilvēki mēs lielā mērā varēsim arī paši sev palīdzēt un vairs nebūsim tikai slogs uz citu pleciem.

Kā Anglija atrisinās DARBA ROKU JAUTĀJUMU

No visiem preses ziņojumiem nepārprotami izriet, ka Lielbritānija patlaban pārdzīvo lielākās grūtības, kādas tā jebkad miera laikos piedzīvojusi. Grūtības rada ārpolitiskais stāvoklis, grūtības rada imperijas politika — resp., koloniju un domīniju centieni atraisīties, grūtības rada arī pašas Anglijas iekšējais saimnieciskais stāvoklis.

Mūs, latviešus Vācijas DP nometnēs, pašlaik visvairāk var interesēt Anglijas iekšējais stāvoklis, kaut vai tādēļ vien, ka taisni Anglijas saimnieciskais stāvoklis eventuāli var kļūt izšķirīgs daudziem vai pat visiem mums.

Lielbritānija, kas vairāk kā simts gadu bija viens no lielākajiem pasaules kreditoriem, otra pasaules kara grūtību dēļ kļuvusi parādnieks citiem. Viss Anglijas saimniecības stāvoklis šodien atgādina Karlelia vārdus: „Saimniecība ir skumja zinātne." Lielā problēma, kas jāatrisina Anglijas strādnieku valdībai, ir jautājums, kā saglābt augsto dzīves standartu pašu zemē un tai pašā laikā izpildīt prasības, kas jāpilda, ja Lielbritānija grib palikt lielvalsts. Bet britu tauta, kas bijusi lepna uz to, ka viņas impērijā saule nekad nenoriet, sākusi pārdomāt, cik ilgi tā vēl varēs šo greznību atļauties. Tā raksta „New York Times" un piebilst, ka Lielbritānijas ārējā tirdzniecība pagājušā gadā radījusi 400 milj. mārc. sterliņu deficitu. Karaspēka uzturēšana aizjūras zemēs maksājusi 300 milj. un Vācijas okupēšana 100 milj. Deficitu sedz ASV un pašu britu domīnijas Kanādas aizdevumi, bet arī tie līdz 1948. g. beigām būs izsmelti.

Janvāra pēdējā nedēļā Anglijas valdība publicējusi Balto grāmatu par saimnieciskām grūtībām un konstatējusi, ka Lielbritānija līdzšinejo stāvokli varēs saglābt tikai, ja: 1. izdosies pavairot produkciju, 2. samazināt izdevumus ārvalstīs, 3. sašaurināt dzīves standartu pašu mājās.

Britu armijai patlaban ir 1,5 milj. viru, lai gan vienības atsauktas no Indonēzijas un Ēģiptes; angļu spēki Japānā samazināti un paredz, ka angļu karaspēku atsauks no Italijas, Austrijas un Grieķijas tiklīdz būs parakstīti miera līgumi. Armijas apgādāšanai vajadzīgs vismaz pusmiljons strādnieku. Bet produkciju nevar pavairot, kamēr nav atrasti strādnieki fabrikām, tirdzniecībai, lauksaimniecībai (Anglijai tās 45 milj. iedzīvotājiem joprojām jāieved no citām zemēm apmēram puse no visas pārtikas). Strādnieku valdība visvairāk pūlējusies palielināt eksportu. Pa daļai tas arī panākts, bet joprojām stāvoklis tāds, ka vairāk par pusi no vajadzīgām precēm ieved no dolaru zemēm, kamēr uz tām izved tikai 15 proc. no visa eksporta; pārējais jāpārdod zemēm ar mazvērtīgāku valūtu.

Tāpēc valdība Londonā nonākusi dilemmas priekšā. — Kur rast darba spēku? Ja grib pavairot produkciju un līdz ar to eksportu, tad nepieciešami vajadzīgi strādnieki. Ir izteiktas domas, ka pašu angļu strādnieki varētu veikt vairāk, bet — lai gan valda pašu strādnieku valdība — tai jāatzīst, ka nav iespējams rast pamudinājumu strādniekiem to darīt. Algas Anglijā gan, sālīdzinot ar priekškara laiku, paaugstinātas par 65 proc. un dzīves dārdzība, pēc valdības ziņām, tai pašā laikā pieaugusi tikai par 31 proc., bet kritiķi aizrāda, ka cenu pieaugums par 31 proc. attiecināms tikai uz pirmās nepieciešamības normētām precēm, kamēr viss cits kļuvis daudz vairāk dārgs un gandrīz nepieejams. Daudz vairāk angļu strādniekam tagad jāmaksā par sociālo apdrošināšanu un citos nodokļos. Cilvēkam, kas ierindojas mazo algu kategorijās, jāizdod gandrīz puse no algas ienākuma nodokļos.

Strādnieku valdībai ir skaidrs, ka jāatrod jauni darba spēki. Bet tai ir arī skaidrs, ka viņas balstītājs — angļu strādnieks ir pret konkurenci darba spēka tirgū.

Já lasām savos laikrakstos, ka „Daily Mail" arvien noteiktāk prasa, lai Anglijā ielaiž DP, kas gribētu strādāt, tad nedrīkstam aizmirst, ka šis laikraksts ir konservatīvās partijas orgāns resp. uzņēmēju un rūpnieku interešu pārstāvis. Ka strādnieki nav ar šādu atrisinājumu mierā, to rāda kaut tā paša „Daily Mail" piebildums, ka gadījumā, ja pašā Anglijā rastos darba roku pārpalikums, DP ieceļotājus varētu virzīt tālāk uz domīnijām, kur cilvēki vienmēr būs vajadzīgi.

Britu strādnieki tātad negrib, lai DP sāktu konkurēt ar viņiem darba spēka tirgū. Rūpnieki un arī Anglijas strādnieku valdība atzinusi, ka bez jaunu darba roku piesaistīšanas nav iespējams pārvarēt krizi, kas dienu dienā kļūst draudzīgāka. Jāšaubās, vai angļi varēs izlīdzēties ar tirdzniecības ministra Kripsa ieteikto atrisinājumu no jauna iesaistīt fabrikās angļu sievietes.

Kā galā izšķirsies Etlija valdība, to vēl nezinām, bet atrisinājums var mūs, latviešus Vācijā, interesēt vislielākā mērā. Lp.

Kas un kur?

Latviešu baleta trupa „Latvijas balets" baletmeistara Osvalda Lēmaņa mākslinieciskā un K. Nunava techniskajā vadībā gūst aizvien labākus panākumus ne vien pašu tautiešiem, bet arī amerikāņiem un citu tautu piederīgiem rikotajās izrādēs. Pēc vairākām trupas izrādēm Ingolštatē, turienes vācu laikraksts „Donau Kurier" raksta: „Tradicijām bagātā latviešu baleta, kas kādreiz blakus nepārspētajam krievu baletam, bija labākais, mākslinieki atkal viesojās Ingolštatē. Programma jauna, no kuras sevišķi patika „Valse triste." Divas baleta pantomimas — Romantiskais epizods un Habanera ar lielisko kustību un krāsu harmoniju, kostīmiem un mūziku, publikai lika aizmirst slikti kurināto zāli. Vakaru, kas „mazās mākslas" konjunktūras laikā atkal rādīja īstu mākslu, vadīja Osvalds Lēmanis."

Diriģents Olģerts Biškēviņš, kā ziņo no Stokholmas, šinīs dienās dosies uz Argentīnu, kur viņš aicināts par diriģentu.

Latviešu teātris Mērbekā februārī O. Uršteina režijā sāks iestudēt Anšlava Eglīša jauno komēdiju „Kazanovas mētelis." Jaunā komēdija ir nevis tā paša nosaukuma Eglīša novelu cikla dramatizējums, bet patstāvīgs skatuves darbs.

„Trīs zvaigznes" izdevējs un redaktors Jānis Daņķens Neiētingas latviešu nometnes kultūrālu mērķu sekmēšanai ziedojis 1000 marku. Draudzīgā aicinājuma atceres gadījumā nometnes tautieši atsaucīgi atcerējušies savu tautskolu un ģimnaziju.

Ev. lut. draudžu dziesmu grāmatas izņākšana par dažām nedēļām, cik paredzams, nokavēsies. Grāmatas pasūtinātājiem to piesūtīs tūdaļ pēc izņākšanas. Jaunus pasūtinājumus vēl pieņem māc. A. Gulbis latviešu nometnē Fišbachā.

Grāmata „Fotografija" dabūjama pie autora A. Grapmaņa Augsburgā, Bauernfeindstr. 1.

Veidenes šoferu kursu vadītāja R. Bērziņa lekciju konspekts „Automobilis" dabūjams Augsburgā Hochfeldas nometnes grāmatnīcā un BALK grāmatnīcā Minchenē, Hercoga Rūdolfa ielā 49 par 10 markām eks. (uz krīta papīra RM 13.50).

Latviešu veco strēlnieku rakstu krājumu Zvaigžņu pulku atmirdza, Edv. Medņa redakcijā, ar J. Goldmaņa priekšvārdiem, izdos L. Rumaka apgāds.

Jaunā vārda apgāds izdevis J. Curika angļu valodas mācības grāmatu tautskolu 3. un 4. klasei My Englisch Reader.

Jānis Mežiņš izdevis Aleksandra Upenieka dzejas Tālie rīti.

4 ZEMĀKĀS ARODSKOLAS

LCK delegācija amerikāņu joslā nolēmusi, ka arodu apmācībām nepieciešamas zemākās arodskolas, pēc Latvijas šāda tipa skolu parauga, ar mācību nozarojumiem — galdnieku - namdaru, podnieku, atslēdznieku, elektroinstallātoru, dailamatnieku un šuvēju. Kurss paredzēts 9 mēneši, un šajā laikā, intensīvi strādājot, jāiznem tā pati viela, ko Latvijā šajās skolās mācījās 2 gadus. Zemākās arodskolas atzītas par vēlamām Eslingenā, Vircburgā, Hanavā un Augsburgā un ieteicamas arī citur, kur to noorganizēšanai vajadzīgie priekšnoteikumi, mācības spēki un darba rīki.

Bez tam LCK delegācija nolēmusi, ka tautskolu 6. un 7. klasē un ģimnazijās svītrojamas 3 mazāk svarīgu priekšmetu stundas nedēļā un to vietā iekārtojamas 6 stundas praktisko arodu apmācībām. H. M.

ŠOGAD DZIESMU SVĒTKI ESLINGENĀ

Amerikāņu joslas koru diriģentu un pārstāvju sanāksmē Eslingenā nolemts šogad latviešu dziesmu dienu rīkot Eslingenā. Programmā uzņemtas 16 dziesmu jauktam korim un 3 dziesmas vīru korim. Paredzams, ka dziesmu dienā piedalīsies ap 500 dziedātāju jauktos koros un ap 170 dziedātāju apvienotā vīru korī, bez tam arī orķestris, kas spēlēs pavadījumus kantātei Tēvijai, Trimpulai un himnai. Dziesmu dienas ievadīs svinīgs dievkalpojums.

Linards Tauns

Putenī

Kaut kur vēl ir pavardi silti,
Še sniegi un ledaina ziema.
Vējš tālas atbalsis atnes
No aizputināta ciema.

Vai tava tā uguns, kas zvilo?
Es ceļos un pretim eju.
Bet puteņu plīvuris aizklāj
Tavu mīļo, tavu gurušo seju.

Man gribas šai putenī ienirt
Un pazust un izgaist bez ziņas...
Ar pirmajiem pavasarpaliem
No manis vairs nebūs ne miņas.

SPECIĀLZIŅOJUMS NR. 5.

„LATVIJAI" NO DIENVIDPOLA

Pingvīni netiek pāri ledus vienai

Pa tālruni no mūsu speciālkorespondenta Antarktikā

Lasītāji jau zina, ka gods un slava par lokomotīves izgudrošanu pienākas tikai un vienīgi krievu akadēmiķim Pozunovam. Ceru, ka gods par jaunās pingvīnu sugas DP atklāšanu piederēs vienīgi mums latviešiem. Tas notiks pēc tam, kad būs publicēti visi manu pētījumu rezultāti. Šoreiz sniegšu tikai īsu novērojumu iespaidu:

Vislielākā DP īpatnība ir viņu sabiedriskā iekārta. Visām radībām zemes virsū, kas dzīvo pulkos vai baros, kā zināms, ir savi vecākie, kas pārgājienos mēdz iet tiem pa priekšu, atpūtā apsargā citus un briesmu gadījumos izkliedz brīdinājumus. Arī DP ir savi vecākie. Nav šaubu, ka tie sākotnēji radušies to pašu jau no dabas diktēto uzdevumu veikšanai. Bet, šos divkājainos radījumus novērojot, esmu atradis, ka vecāko uzdevums kaut kādā veidā netiek pildīts. Kad būšu ar visiem pētījumiem galā, varēšu pateikt, vai vainīgi pie tā ir paši DP vecākie, kas pirmā acu uzmetienā patiešām šķiet miegaini, vai arī tur vainīgs tas apstāklis, ka dīvainie putni viņiem negrib klausīt un katrs atsevišķais pats grib būt gudrs. Pagaidām varu teikt tikai to, ka kamēr DP bars iet pa gludu ledu bez šķēršļiem vai peld jūrā pa straumi, viss šķiet labākā kārtībā un vecākos var pazīt pa lielu gabalu jau pēc tā vien, ka tie daudz staltāk par citiem izgāž krūtis un daudz varonīgāk plivina spārnus.

Šinīs dienās radās izdevība novērot lielāku DP pārgājienu. Kā zināms, šie putni grib pārvietoties tikai no austrumiem un rietumiem. Gadījās tos ieraudzīt tieši tai brīdī, kad viņi pienāca pie stāvas ledus bluķu sienas. Vadoņi acīm redzot apjuka un arī iejuka pārējo pulkā. Daži jaunākie putni lūkoja pārrāpties sienai pāri, bet slīdēja un krita atpakaļ. Tad izcēlās vispārējs apjukums. Daži, visstiprākie pingvīni atrada vietas, kur tomēr pārkļuva sienai pāri un turpināja ceļu uz rietumiem, lielais vairums apsēdās turpat uz ledus, izskatījās gauži bēdīgi un nevarīgi kustināja strupos spārnus. Vecākie sagāja pulciņā un sabāza galvas kopā.

Kāds cits pētnieks, kura vārdu te neminēšu, ieteica man velti nesalt, bet labāk iet mājās uz sniega būdu pie Valzivju līča, jo tādā stāvoklī DP bars palikšot ļoti ilgi, kamēr viņi apspriedīšoties. Un to viņi darot gausāk nekā citi putni.

Dīpītis L.,
„Latvijas" speciālkorespondents
pie Dienvidpola

Kultūras chronika

Ievērojamais vācu diriģents Bruno Valters no ASV ieradies Eiropā un guvis pirmos triumfālos panākumus Parīzē.

Polijas valsts filmu uzņēmums „Film-Polski" paredz uzņemt filmu par sieviešu koncentrācijas nometni Aušvicā, piedaloties dažādu tautību aktieriem. Filmas režisore būs Vanda Jakubovska, kas pati pavadījusi dažus gadus Aušvicā. Viņas palīdze būs vāciete Gerda Šneidere, ar kuru Jakubovska iepazinās Aušvicā.

Franči projektē izgatavot starptautisku filmu, līdzīgu Šveices filmai „Pēdējā šanse" tai ziņā, ka arī te aktieri katrs runās tēlojamās tautības valodu. Filmas saturs: vācu zemūdene isi pirms Vācijas kapitulācijas mēģina izbēgt kara pēdējām jukām. Piedalīsies arī vācu aktieri.

Austrija aicina atpakaļ savā laikā uz Ameriku emigrējušo un tur pasaules slavu guvušo aktrisi Luizi Raineri. Sevišķi pazīstama viņa kļuva ar galvenās sieviešu lomas tēlojumu pēc Pērlas Bakas romāna „Labā zeme" gatavotajā filmā

Anšlavs Eglītis

Kurmji, govis un rekordi

(2. turpinājums)

Vairākas reizes vasarā mēs rīkojām plašas „sacīkstes." Mums bija vēl trešais draugs, tāds pat sporta apsēstais, vārdā Ošiņš. Viņš gan pavadīja brīvdienas patālu — Jūrmalā, Mellužos, bet, kad sacīkšu stunda sita, vienmēr bija ar mums. Sīkāks augumā un drusku neveiklāks, viņš allaž palika trešajā vietā. Mēs sacerējām pat īpašu dziesmiņu:

Ralfs Ross, Franks Foss bij čempiņš košs,

Bet visiem pārāks mūsu Ošs!

ko, viņu kaitinādami, dziedājām pēc katras viņa neveiksmes. Bet Ošiņš nedusmojās. Arī viņam piemita sava priekšrocība — garākās distancēs skriešanā, vai soļošanā, viņam nekad neiemetās sānos dūrēji, kas mūs ar Volliju dažkārt spieda izstāties no sacensības.

Mūsu sacīkstes, bieži vien, nāca tikai par postu. Mērenība nestāvēja mūsu tikumu sarakstos. Tagad neizprotu, ka toreiz, tik rūpīgi meklēdami rakstos, nepamanījām terminu — „pārtrenēšanās?"

Cik bieži, augu dienu pūlējušies labot „rekordu" augstlēkšanā, vakarā, sev par lielu iztrūcināšanos, vairs nejaudājām pārlēkt ne metru. Vollijs noskaities paņem kārti — lai par spīti pārlēktu kaut vai tā. Velti! Arī kārts vairs nepalīdz uzsviest gaisā pagalam nokausēto ķermeni.

Mūsu ideāls bija desmitcīņa un mūsu elks, neraugoties uz kaislīgo latviešu sporta dievināšanu, igauņu daudzinātais desmitcīņinieks Klumbergs, pasaules klase pat toreizējos bēdīgajos Baltijas sporta apstākļos. Atceros, reiz pēc daudz gadiem, kad es kā žurnālists mētājos pa pasauli, Tallinā, kādā banketā pēc sporta svētkiem, pēkšņi pamanīju, ka esmu nejauši nosēdies blakām — vecajam sporta veterānam Klumbergam. Vienā mirklī zēnība man atvērās tik spilgta kā vakardiena un lielais sportists bija pārsteigts un aizkustināts, redzēdams, cik sīki es, svešzemnieks, atcerējos katru viņa šlavas dienu, sacīksti un panākumu. Toreiz leģendārais Klumbergs gandrīz visās desmitcīņas disciplīnās spēja pārsniegt mūsu valsts rekordus; vienīgi ventspilnieks Teodors Sukatnieks, kam bija vēl vecā pirmskara rutīna, meta disku tālāk par viņu.

Uz vasaras beigām, nekāda lielā staigāšana no stadiona uz stadionu vairs neiznāca. Pēceksāmeni mācās uz kakla un vajadzēja sirdīgi mācīties. Tad mēs ar Volliju sarakstījāmies vai ikdienas. Piemēram, es saņēmu vēstuli, kurā nestāv nekas vairāk, ka vienīgi skaitlis 5.05, izpušķots ar daudziem izsaucējiem, lauru lapām un staru kūļiem. Es tūlīt saprotu, ka Vollijs pēdīgi pārmocījies tāllēkšanā pāri piecu metru līnijai. Saprotams, es steidzos uz savu lēktuvi un lēcu un lēcu. Un raugi, pēc dažām dienām varu lepni rakstīt 5.17. Bet ak posts! Jau nākošajā vēstulē no Murjāņiem rēgojas zilsarkans izkrāsots milzīgs 5.25. Tā tas gāja, un nākošajā rudenī sāka izskatīties, ka teiksmainie seši metri nemaz nav tik nesasniedzami.

Skolai sākoties, smagām sirdīm, šķirāmies no stadioniem. Rīgā mums ilgi neizdevās izveidot sportošanas iespējas, izņemot slidskriešanu. Garajā starpā līdz salam vienīgais glābiņš bija riteņbraukšana.

Velosipedus īrēja Vienības laukumā, ko toreiz sauca par esplanādi, vai kā mēs, puikas teicām, „eksīti." Par desmit rubļiem varēja braukt piecpadsmit minūtes. Līdz ko pagadījās lieks grasis, mēs riņķojām gan lielajā virves iežogā pašā esplanādē, gan devāmies tālbraucienos pa ielām. Bet ar patiesu sportu tam nebija nekā kopēja, — nebija brauktas nomērītas distances, fiksēti laiki un atzīmēti rekordi. Mūsu slavenie „Marsa" riteņbraucēji, no kuriem atmiņā visdziļāk iespiedies Ukstiņa vārds, mūs sajūsmināja arvienu vairāk, līdz vienā jaukā dienā kļuva skaidrs, ka nepieciešami jāsarīko sacensības arī pašiem. Tas nebija tik vienkārši; īres rati šim nolūkam nederēja.

Ošiņam bija brālēns, students, kam piederēja sacīkšu „renneris" — divritenis bez brīvrumbas un ar lielu pārnesumu, taisni tāds, kāds mums bija vajadzīgs. Ošiņš nekavēdamies sāka aplenkšanu.

Jau pirmajā dienā uzzinājām, ka brālēns savu braucamo rīku ļoti saudzē un nav ar mieru pārdot pat par fantastisku bagātību — 3000 rubļiem. Taču pacietība un glaimi vienmēr ved pie mērķa; jau pēc nedēļas Ošiņš bija brālēnu tiktāl apvārdojis, ka tas bija ar mieru aizdot dārgo divriteni uz veselu pēcpusdienu.

Pa sētas vārtiem, mēs ar Volliju satraukti vērojām, kā brālēns izved divriteni no priekšnama, pārlaiž rāmim un dublu aizsargam ar mīkstu lupatu un lieku reizi piekodinājis uzmanīties un saudzēt, nodod to Ošiņam.

Tikko Ošiņš parādījās uz ielas, mēs gavilēdami saklupām ap ratu. — Tā tikai bija rase! Augsts sēdeklis, trausla viegla būve, neticami šauras riepas, pedāļi ar gariem purniem, kur cieši iemaukt un iesprādzēt kājas. Īsts divriteņu aristokrāts. Lai saudzētu šo technikas brīnumu un velti nešķiestu spēkus, iekrāvām ratu tramvajā un nekavēdamies braucām uz sacīkšu vietu.

To mums nebija nācies viegli izvēlēties. Bijām pārmeklējuši Rīgas priekšpilsētas no Ziepniekkalna un Baltāsmuižas, līdz šķirotavai un Mīlgrāvim. Dažu labu reizi skolā kādā miegainā stundā iekrita prātā jauna iespēja un mēs braucām un gājām meklēt līdz tumsai, saņemdami mājās bargus rājienus. — Mums bija vajadzīgs pamatīgi bruģēts (asfalta ceļu toreiz vēl nebija) vismaz puskilometra garš, taisns ceļa gabals. Neslīpināti līkumi, kā tas katram zināms, nelauj attīstīt kaut cik nopietnu ātrumu. Bez tam, šim ceļa gabalam vajadzēja atrasties klusā vietā, kur satiksme netraucētu sacīksti, bet startera un laika ņēmēju rīcība nebūtu gājējiem par piedauzību.

Vienā dienā mums pēkšņi nokrita kā zviņas no acīm. — Ko mēs braucām, ko meklējām? Ideāls skrejceļš visu laiku bija mums karājies „deguna galā," — Aizsaules iela, kas stiepās no Meža kapiem, gar vēl neizbūvētajiem Brāļu un Raiņa kapiem un atdūrās Meža parka tramvaja līnijā. Tā bija vientuļiga vieta. Daudz, ja kāda nevainīga vecenīte tur pastaigājās darbdienas pievakarē. Turp mēs devāmies ar dārgo divriteni.

Lielas grūtības sagādāja starts. Sākumā domājām nolaist cīkstoņus no laukuma šai galā, — pie Braslas kapiem, kur toreiz vēl nebija ne kioska, ne puķu pārdevēju, — virzienā uz meža kapiem, kur tad braucējs apgrieztos un sistos atkal atpakaļ. Bet grozīšanās ātrumu izniekātu. Tāpēc nolēmām, ka cīkstoņi no „stāvoša starta" nobrauks no Meža kapu vārtiem pēc signāla, ko otrā ceļa galā dos pavēdinot trīs kopā sasietus kabatas lakatus. Nomērījām puskilometra, nostiepām lenti — auklu, kurai labākas saredzēšanas dēļ pārlikām avīzes loksni, sagatavojām pulksteni — mūsu veco labo, pārbaudīto modinātāju un naglu.

(Turpinājums sekos)

DAŽOS VĀRDOS

Arī Staļins noraidījis viņam, Čerčilam, Degolam, nelaikim Ruzveltam un Čangkaišekam piešķirto augstāko Francijas kara ordeni — militārmedaļu, jo jau kopš Ļeņina laikiem padomju valdības locekļi nemēdzot pieņemt ārzemju apbalvojumus. Arī Degolis apbalvojumu nav pieņēmis.

Pāri aizsalušajam Bodenes ezeram vairāki simti vāciešu nelegāli iekļuvuši Šveices territorijā un pazuduši kalnos. Šveices iestādes tādēļ ezera vidū novietojušas sargus.

Iebraucot Vācijas franču joslā, turpmāk notiek arī pasu kontrole, kamēr līdz šim pases un bagāžu kontrolēja vienīgi, izbraucot no joslas.

Ierēdņu tīrīšanas akcijā Dienvidslavijas valdība gribot tikt vaļā no vienaldzīgiem un nesekmīgiem ierēdņiem, kas esot vainojami 1946. g. saimnieciskajās neveiksmēs. Četri pašvaldības darbinieki Zagrebā nošauti un 16 citiem piespriesti cietumsodi par sabiedrības mantas piesavināšanos.

Anglijas sūtnis Helsinkos iesniedzis protestu pret ārzemju kapitāla iesaistīšanu Somijas valsts uzņēmumos. „Dagens Nyheter" ziņo, ka somu prese joprojām klusē par padomju nodomiem ieguldīt vācu kapitālus somu rūpniecībā, dzelzceļos un raktuvēs.

ASV laikrakstus atļauts iesūtīt Vācijas amerikāņu joslā kopš 4. februāra. Laikrakstus, grāmatas un citus iespieddarbus drīkst saņemt arī visas privātpersonas.

Dienvidslavijā visi radio aparāti astoņu dienu laikā jāreģistrē. Tas jādara arī visiem ārzemniekiem, kas nebauda diplomātu neaizkaramības tiesības. Radio īpašniekiem būs jāmaksā nodoklis.

Musolini dēls Vitorio dzīvojot Argentīnas pilsētā Mendozā, ziņo „Daily Mail." Viņš esot ieradies ar kuģi no Neapoles, maskojies ar lieku bārdu un apgādājies ar Spānijas pasi.

Ļeņingradā restaurē vienīgo dzīvo mikrobu mūzeju pasaulē.

Ar valūtas stabilizācijas likumu Ungārijā aizliegts ne vien tirgoties ar zeltu, bet nav arī atļauts zeltu glabāt. Neprecētām sievietēm nedrīkst būt zelta gredzenu, ja tās nevar pierādīt, ar ko saderinājušās.

Valsts dāvina bērniem kurpes. Holandes valdība nolēmusi, ka katram holandiešu bērnam turpmāk dzimumdienā jāizsniedz atļauja viena kurpju pāra iegādei.

Caurmērā 32 ogļu zagļus dienā notver Hamburgas policija.

DENA, DM, NYHT

SKATĪTĀJU MILJONI ANGLIJAS FUTBOLA STADIONOS

INTERESES DEGPUNKTĀ — ANGLIJAS KAUSA SPĒLES

Futbola notikumos Anglijā atkal valda priekškara rosība, sensācijas un satraukums. Pāri visam sniedzas interese par kausa spēlēm. „Cup" jau vairāk nekā pussimts gadu saista arī pārējās pasaules sporta mīlotāju vislielāko uzmanību. Stadioni ir laužu pārpildīti. Skatītāji vēdina karodziņus ar savu iemīļoto klubu krāsām. Laikraksti velta tūkstošiem rindu un attēlu, lai godinātu kausa spēļu „zvaigznes."

Īstais „kausa drudzis" šogad sākās jau janvāra vidū, kad 3. kārtas spēlēs kopsummā noraudzījās vairāk nekā miljons skatītāju. Tad notika arī pirmās lielās sensācijas. Pēc negaidītiem zaudējumiem no turpmākām sacensībām vajadzeja izstāties agrāko gadu seškārtējam kausa ieguvējam „Aston Villa" vienpadsmitam un vēl 4 citām 1. līgas vienībām. Galvenais „trumpis" tomēr bija Londonas abu slavenāko klubu „Arsenal" un „Chelsea" sastapšanās 70.000 skatītāju klātienē. Spēle beidzās 1—1 neizšķirti. Uzvarētājs nenoskaidrojās arī sekojošā 2×15 min. pagarinājumā. Notika atkārtojuma spēle. Atkal pagarinājums, atkal rezultāts 1—1. Tikai trešo reizi neitrālā laukumā „Chelsea" beidzot guva 2—0 uzvaru. Abi vienpadsmiti cīnījās 330 minūtes! Angļi teica: „Tā tikai bija īsta kausa spēle!" „Arsenal" vienība, kam ar 27 spēlētājiem pašreiz ir vislielākais profesionālo futbolistu kadrs Anglijā, tomēr nespēja pastāvēt lieliskajā konkurencē. „Chelsea" turpretim cīnījās tālāk, taču ne laimīgi, jo lozējot nākamais pretinieks 4. kārtā izrādījās kausa pagājušā gada ieguvējs „Derby County." Jauna dramatiska sacensība, „apburtais" pagarinājums un tomēr rezultāts 2—2! Tad 100 strādnieku sakārtoja laukumu atkārtojuma spēlei un šoreiz pagarinājumā „Derby County" uzvarēja 1—0, bet „Chelsea" vienību piemeklēja „Arsenal" laužu likteņis. Vispār 4. kārtā no 16 sacīkstēm 5 beidzās neizšķirti. Liela sensācija bija arī tā, ka atkārtojumā „Sheffield United" spēja gūt 2—0 uzvaru pret „Wolverhampton Wanderer" izlasi, kas tik lieliski spēlē meistarībā.

Anglijas futbola kausa sacensībās sporta entuziasms apvienots ar milzīgiem veikaliem. It visur apgrozās nauda. Lūk, februāra pašā pirmajā dienā kāds Londonas autobusu biļešu kontrolieris pāris stundās kļuva bagāts: futbola totālizātorā par 2 penšiem viņš laimēja 24.000 mārciņu sterliņu! Arī klubiem naudas diezgan. Tā nupat 1. līgas vienība „Sunderland," kas gan kausa spēlēs bija spiesta izstāties jau 3. kārtā, no 3. līgas kluba „Christal Palace" nopirka 25 g. v. uzbrucēju Artūru Hudželu par 10.000 mārc. sterliņu — augstāko summu, kāda jebkad Anglijā maksāta par atsevišķu spēlētāju. Tajā pašā laikā Anglijas futbola savienība un sporta prese noteikti protestē pret kontinenta amatieru futbolistu ieplūdināšanu angļu klubos. „Chelsea" vienībā pašreiz spēlē Šveices slavenais aizsargs Vilijs Stefens, „Arsenal" rindās ir islandietis Gudmundsons, „Huddersfield Town" vēlas iegūt Dānijas valsts vienības slavenību Sērensenu, bet „Charlton Athletic" grib savu sastāvu pastiprināt ar holandieti Vīki.

Vienmēr gadās arī sīkākas problēmas, taču Anglijas sporta pasaules galvenais jautājums šodien ir un paliek: kas 28. aprīlī Vimbledonas stadionā spēlēs kausa izcīņas finālā?

BALK velte J. Stendzeniekam

Latvijas rekordists šķēpa mešanā J. Stendzenieks 8. febr. kļuva 34 g. vecs. Bavārijas apgabala latviešu komiteja, godinot mūsu teicāmo sportistu, dzimšanas dienā nosūtīja viņam skaistu velti — vairā apkaltu ozolkoka piezīmju bloku ar latviskiem ornamentiem, šķēpa metēja attēlu un ierakstu: „Mūsu izcilajam vieglatlētam par latviešu sporta lielisku reprezentēšanu 1946. g. sezonā Bavārijā." J. Stendzenieks mazu velti saņēma arī no mūsu laikraksta redakcijas.

LATVIEŠIEM BŪS SAVA LEDUSHOKEJA VIENĪBA

Pasaules YMCA vājusi pilnīgu ledushokeja spēles komplektu Augsburgas latviešu YMCAI. Tagad latviešiem būs iespēja noorganizēt vienību. Visi mūsu aktīvie ledushokejisti emigrācijā pašreiz pulcējušies vācu klubā „HC. Augsburg."

Svešinieki nav cienā

Vācieši pret ārzemniekiem nav iecietīgi arī sportā. Dienvidvācijas futbola meistarībā virslīgā startējošā „Phönix Karlsruhe" vienība, lai pastiprinātu savu sastāvu, piesaistījusi 5 ukraiņu DP spēlētājus. Vienības spējas arī tiešām ievērojami uzlabojušās, taču laikr. „Münchner Mittag" asi protestē pret šādu vācu futbola „internacionālizēšanu" un jautā, kas tad īsti spēlējot — „Phönix Karlsruhe" vai „Phönix Ukraina?" No mūsu futbolistiem Dienvidvācijas meistarsacīkstēs piedalās tikai vārtsargs J. Bebris („Schwäben Augsburg"), bet tiesneša lomā bieži redzams A. Jurgens, kura tēvu gluži kā senāk vēl vienmēr rotā Jelgavas pilsētas ģerbonis.

Eiropas meistarsacīkstēs daiļslidošanā Davosā sieviešu sacensībās uzvarēja 18 g. v. kanādiete Barbara Anna Skote. Bija ap 20 dalībnieču. Vīriešu konkurencē 1. v. izcīnīja Hansis Geršvillers (Šveice). Pāru slidojumā meistargodā tika Lanoja un Brugnits (Beļģija).

Norvēģija valstu sacīkstē ātrslidošanā Oslo uzvarēja Zviedrijas vienību 120,5—99,5. Labākie rezultāti: 500 m — Larsons (Z.) 44,3 sek., 1500 m — Johansens (N.) 2:21,1 min. un 5000 m — Hedlunds (Z.) 8:31,3 min.

Maksis Stiprais, kas labi pazīstams arī latviešiem un leduscelinā redzams jau apm. 20 gadu, sacīkstēs Klagenfurtā atkal izcīnīja Austrijas meistarnosaukumu ātrslidošanā. Viņš uzvarēja 1500, 3000 un 5000 m slidojumos, bet 1. v. neieguva vienīgi 500 m distancē.

Holandes meistarsacīkstēs ātrslidošanā Roterdamā bija 48 dalībnieki. Uzvarēja garo distanču speciālists Langedejks, kas savā laikā viesojās arī Rīgā. Viņa rezultāti: 500 m — 48,3 sek., 1500 m — 2:31,0 min., 5000 m — 9:19,8 min. un 10.000 m — 18:37,4 min.

Anglijas kara ministrija paziņojusi, ka Anglijā esošiem vācu gūstekņiem turpmāk atļauts sacensties futbolā ar angļu civilistu vienībām. Ar zināmiem noteikumiem gūstekņi var apmeklēt arī Anglijas futbolistu sacensības.

Pasaules meistarsacīkstēs ledushokejā no 15.—23. febr. Prāgā pieteiktas Anglijas, Beļģijas, Holandes, Polijas, Francijas, Zviedrijas, Ungārijas, Šveices, Austrijas, Rumānijas un Čehoslovakijas vienības. Skiet, ka nestartēs kanādieši un amerikāņi.

Ar ko nodarbojas citās zemēs

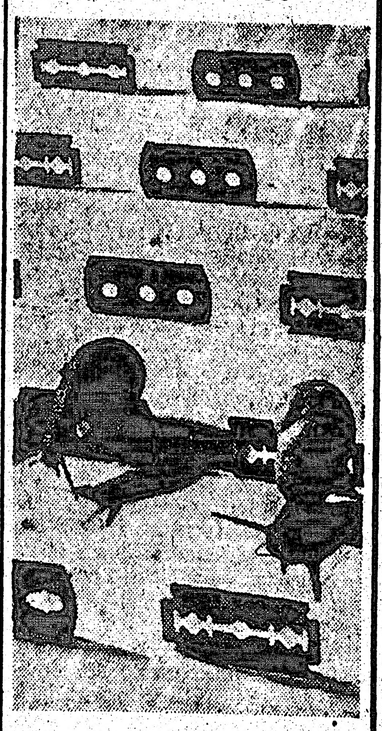

Šajā gliemežu skriešanās sacīkstē 30 collu distancē pāri neasu bārdas nazīšu šķēršļiem uzvarēja „Atom" (pa labi), otrā vietā palika „Airspeed" (pa kreisi). Laiks: vairākas stundas.

Kopš viena gada Anglijā pastāv „Brītu gliemežu vērotāju biedrība," kuras propagandētā ideja, ka cilvēkam vajadzētu mācīties no gliemeža, atspoguļojusies pat tik nopietnu laikrakstu ievadrakstos kā Londonas „Times". Biedrību nodibinājis bijušais admirālitātes ierēdnis Henikers Hītens. Viņš saka, ka cilvēks var mācīties no gliemeža tāpēc, ka tas atrisinājis vairākas cilvēku problēmas: gliemezis 1.vienmēr ēsā pats savu māju līdz. 2. iet pats savu ceļu, 3. nekad nepārsteidzas.

Biedrībai tagad ir 70 biedru. Starp citu tie sacerē protestus pret gliemežu ēšanu un rīko gliemežu skriešanās sacīkstes. Pavisam esot 40.000 dažādu gliemežu pasugu.

Life

Ceļot uz Itāliju nav ieteicams pat amerikāņiem

„New York Herald Tribune" Eiropas izdevums ziņo, ka Itālijā atrodas apm. 1000 amerikāņu, kas pēc kara iebraukuši tur, bet tagad vairs netiek atpakaļ un daudzos gadījumos nonākuši neapskaužamā stāvoklī. Kāds bijušais karavīrs, kas atbraucis uz Itāliju pēc savas sievas, paziņojis konsulātam, ka, velti uz atpakaļbrauciena iespēju gaidīdams, iztērējis visus līdzekļus. Viņam esot vēl tikai četri dolari. Kāda amerikāniete pametusi ērtu dzīvokli Kalifornijā, lai tūdaļ pēc kara dotos uz kādu dūņu dziedniecības iestādi Itālijā. Bruklinas augļu tirgotājs Domeniks Madera, kas pats dzimis Itaļu pilsētiņā Ciro, tūlīt pēc kara devies uz Itāliju iepirkt savam veikalam augļus. Neapolē muitnieki viņam atņēmuši 1000 paciņas cigarešu. Olīves, tomātus un sieru Itālijas valdība noliegusi uz Ameriku eksportēt, arī citi veikali nav izdevušies. Madera, kas „izpriecas braucienā" paņēmis līdz arī ģimeni un jau gandrīz gadu velti gaida uz iespēju iekļūt kādā kuģī, kā pats izteicies, pārtiekot vienīgi no olām, kuras ar lielām pūlēm sameklējot.

Kuģos no Neapoles uz ASV ostām tik nedēļas varot aizbraukt tikai 20 līdz 30 amerikāņu un pirmām kārtām atļaujas piešķir militārās valdības un UNRRAs ierēdņiem, īpaši autorizētiem veikalniekiem, amerikāņiem, kas bijuši Itālijā visu kara laiku, karavīru sievām un līgavām.— Laikraksts piezīmē, ka vairāk kā miljons itaļu izteikuši vēlēšanos iegūt ASV pavalstniecību, bet tagadējos apstākļos to nevarēšot iegūt vairāk kā daži simti gadā.

ZVIEDRIJAS KARALIM PĀRMET SADARBĪBU AR HITLERU

Dāņu liberālais laikraksts „Dagens Nyheder" ziņo par baumām, ka Zviedrijas karalis Gustavs „ļoti stipri atbalstījis vācu prasības atļaut vest karaspēku uz Norvēģiju cauri Zviedrijai un draudējis valdībai, ka, ja šo prasību nepieņemšot, viņš atteikšoties no troņa." Pēc citām ziņām karalis esot draudējis atlaist valdību un sastādīt citu, vāciešiem labvēlīgāku kabinetu.

MM

VĀCU KARA GŪSTEKNIS NEGRIB ATGRIEZTIES KRIEVU JOSLĀ

„Continental Daily Mail" korespondents stāsta, ka kādā gūstekņu nometnē Norfolkā, Anglijā, pakāries vācu kara gūsteknis, kam pateikts, ka pēc atbrīvošanas no gūsta tam būs jāatgriežas uz krievu joslu Vācijā. Nometnes vadītājs, vācietis, sacījis, ka vācu kara gūstekņi vispār baidoties, ka pēc nokļūšanas krievu joslā viņus pārvietos uz Krieviju, jo tas jau esot izdarīts ar mechaniķiem un citu arodu darbiniekiem. Arī viņš pats, lūdzis, lai tam atļauj vēl sešus mēnešus palikt Anglijā.

URĀLOS IEGŪS TREŠDAĻU NO VISAS KRIEVIJAS NAFTAS

Maskavas radio ziņo, ka darbu nobeigusi padomju zinātnieku komisija, kas pētīja dabas bagātības Urālos. Ekspedīcijā, kas darbojusies septiņus gadus, piedalījušies 150 zinātnieku. 13 ekspedīcijas dalībniekiem piešķirts Staļina ordenis. Pēc cita Maskavas radio ziņojuma uzsākta plaša Urālu naftas avotu izbūvēšana. Urālos iegūšot trešdaļu no visas Krievijas naftas produkcijas.

Jeņisejas dienvidu apgabalos Sibirijā atrasts zelta gabals, kas sver pusotra kg. Tā vērtība 8000 dolaru.

DENA

ELEKTRISKAIS AUTOCEĻŠ

Maskavā sākta gluži jauna veida autoceļa būve. Zem parastās ceļa segas ieguldīts augstfrekvences kābelis, kas 3—4 m attālumā ap sevi rada elektromagnētisku lauku. Automobiļi apgādāti ar īpašām uztveršanas un pastiprināšanas ierīcēm, ar kuru palīdzību strāvu pievada motoram. Šo automobiļu ātrums, kā ziņo DENA, pārsniegšot 200 km stundā, bet motors vairāk nekā uz pusi vieglāks par parastu 4 cilindru iekšdedzes motoru. Ceļa būves izdevumi esot mazāki nekā parasto autobusu līnijas izmaksa.

Grāfa Čano dienas grāmata

FAŠISTISKĀS ITALIJAS ĀRLIETU MINISTRA, MUSOLINI ZNOTA GRĀFA GALEOSO ČANO DIENAS GRĀMATAS PIEZĪMES PAR KARU, DIPLOMĀTIJU UN STARPTAUTISKIEM NOTIKUMIEM NO 1939. G. 5. JANVĀRA LĪDZ ČANO NĀVEI 1943. G. 23. DECEMBRĪ.

(12. turpinājums)

1941. g. 19. janvārī — Ierodamies mazā dzelzceļa stacijā. Domāju, ka tā Pucha. Hitlers un viņa štābu priekšnieki gaida mūs piesnigušā platformā. Sastapšanās ir draudzīga. Visvairāk mani pārsteidz, ka tā šķiet spontāni sirsnīga. Nav jūtama līdzjūtība — līdzjūtība, no kā Musolini visvairāk baidījies. Musolini saka, ka sastapis ļoti pretkrieviski noskaņotu Hitleru, lojālu pret mums un nevisai noteiktu jautājumā, ko turpmāk iesākt pret Angliju.

1941. g. 20. janvārī — Notiek daudzas sarunas. Vissvarīgākā bija pirmdien kopā ar militāriem lietpratējiem. Hitlers apmēram divas stundas runāja par savu nodomu iejaukties Grieķijas karā; vispirms viņš apskatīja jautājumu no techniskā viedokļa, tad iekļāva to vispārējā politiskā panorāmā. Man jāatzīst, ka viņš veica to ar neparastu meistarību. Mūsu militāristi bija dziļi iespaidoti.

1941. g. 21. janvārī — Apmeklējuma rezultāts vispār labs. Ass valstu starpā pastāv pilnīga solidaritāte. Balkānos iesim kopā. Atceļā Musolini ir pacilāts, kā vienmēr pēc tikšanās ar Hitleru.

1941. g. 27. aprīlī — Vienos rītā uz manu māju atnāk Makenzens, un mēs kopā dodamies uz Villa Torloņa, kur sastopam Musolini pa pusei aizmigušu, bet laipnu. Hitlers licis pateikt, ka grieķu ģenerālis Colagolu būtu ar mieru dibināt Atēnās valdību, ar ko mēs varētu vienoties par Grieķijas padošanos. Viņš šo atrisinājumu atbalstītu.

1941. g. 28. aprīlī — Afēra ar Colagolu man patīk arvien mazāk un mazāk. Lai gan militārā okupācija būtu atzīts fakts, šis ģenerālis nepārprotami grib saglābt Grieķijas nacionālo un ētnisko vienotību, un tikpat skaidri ir vācu nodomi. Baidos, ka mūsu ieguvums būs ļoti niecīgs.

1941. g. 12. maijā — Savāds vācu komunikē vēsti Hesa ņāvi lidmašīnas katastrofā. Nevaru noslēpt, ka uzņemu šo ziņu skeptiski. Es pat vispār apšaubu, ka viņš miris.

1941. g. 13. maijā — Hesa afēral ir dīvaina pieskaņa. Hitlera vietnieks, vīrs, kas 15 gadus valdījis vistiprāko vācu organizāciju, nolaidies ar lidmašīnu Skotijā. Pēc manām domām tā ļoti nopietna lieta: pirmā īstā angļu uzvara. Sākumā duče ticēja, ka Hess bijis piespiests nolaisties ceļā uz Īriju, kurp devies, lai organizētu revolūciju, bet tagad viņš piekrīt man, ka lieta ļoti nopietna.

Ribentrops negaidīts ierodas Romā. Viņš ir nedrošs un nervozs. Viņš grib konferēt ar duči un mani vairākos jautājumos. Bet patiesībā ir tikai viens īsts iemesls: viņš grib informēt mūs par Hesa lietu. Oficiālā versija ir tāda, ka Hess, miesīgi un garīgi slims, kļuvis savu pacifistisko halucināciju upuris un devies uz Angliju, cerēdams ievadīt miera sarunas. Tāpēc viņš nav nodevējs, tāpēc viņš nerunās, tāpēc viss, ko saka vai iespiež viņa vārdā, ir viltojums. Vācieši grib nodrošināties, jekams Hess sāks runāt un atklās lietas, kas varētu nopietni iespaidot noskaņojumu Italijā. Musolini mierināja Ribentropu, bet pēc tam teica man, ka uzskata Hesa lietu par drausmigu triecienu nacistu režīmam.

1941. g. 14. maijā — Stāvoklis Japānā nav tāds, kādam tam vajadzētu būt, un Krievijā viss attīstas greizi. Ribentrops izvairījās noteikti atbildēt uz duces jautājumiem un teica, ka, ja Staļins neuzmanīsoties, tad „Krieviju sakaus trīs mēnešu laikā." Militārās informācijas nozares šefs, balstīdamies uz ziņām, kas iegūtas Budapeštā, saka, ka uzbrukums jau izlemts un sāksies 15. jūnijā.

1941. g. 26. maijā — Satieku Botaju. Viņš izsakās pesimistiski par mūsu iekšējo stāvokli, ko raksturojot stiprs un bīstams Petači un tās piekritēju iespaids uz duci. (Klāra Petači — Musolini mīļākā — Red.). Kā visi ļaudis no malas, tā arī šī kliķe intrigē pret visām amatpersonām. Ar to arī Botajs izskaidro duces vēso un gandrīz naidīgo nostāju pret visiem augstākiem fašistu ierēdņiem.

1941. g. 28. maijā — Ruzvelta runa. Ļoti spēcīgs dokuments, lai gan nav skaidri izteikti darbības plāni. Musolini paļā Ruzveltu, teikdams, ka „nekad vēl vēsture nav vēstījusi par kādu tautu; ko vadījis paralītiķis." Nezinu, vai tas pareizi, bet skaidrs, ka Ruzvelts ir cilvēks, pret ko vēršas vislielākais naids.

1941. g. 31. maijā — Hitlers atsūtījis ziņu, ka grib apspriesties ar Musolini pēc iespējas drīz: rīt vai parīt. Ne pats ielūgums, ne ielūguma forma ducem nepatika. „Esmu apnicis un noguris no šīs skraidīšanas." Un viņš nolēma atlikt satikšanos uz parītu.

1941. g. 2. jūnijā — Svarīgākais iespaids tas, ka Hitleram pašlaik nav noteikta ricības plāna. Vācijas lielākā cerība tagad ir tās zemūdeņu akcija. Arī duče ir pārliecināts, ka vācieši tagad sajūsmīgi pieņemtu kompromisa mieru. „Viņiem apnikušas uzvaras. Viņi ilgojas tikai pēc vienas uzvaras — tās uzvaras, kas dotu tiem mieru." Konferences noskaņojums bija labs. Musolini pastāstīja, ka privātās sarunas laikā Hitlers runājis par Hesu un raudājis.

1941. g. 10. jūnijā — Cik divaina kara uzsākšanas gada diena, Musolini izteica skarbākos pārmetumus Vācijai, kādus jebkad esmu no viņa dzirdējis. Viņš atkal bija agresīvais Musolini un tāpēc vislabākais Musolini. „Personīgi man Hitlers un hitleriskā rīcība apnikusi līdz kaklam. Šīs konferences, kurās mani aicina ar zvanu, nav manā gaumē. Zvanu piespiež, kad izsauc sulaiņus. Un bez tam, kas tās par konferencēm? Piecas stundas mani piespiež klausīties monologu, kas galīgi neauglīgs un apnicīgs. Viņš stundām runāja par Hesu, par Bismarku, par lietām, kam vairāk vai mazāk sakara ar karu, bet viņš neierosināja darba kārtību, viņš neiztirzāja nevienu problēmu līdz pamatam, nepieņēma nekādus lēmumus. Pašlaik nekā nevar darīt. Mums jākauc ar vilkiem. Šodien kamerā glaimoju vāciešiem, bet sirds man pilna rūgtuma."

(Turpinājums sekos)

PAZIŅOJUMS

Ekspedīcijas izdevumu izlīdzināšanai laikraksta „Latvija" abonements, piesūtot laikrakstu atsevišķi līdz 3 eks., ar š. g. 1. martu maksās 5 markas mēnesī. Kolektīvi pasūtinot, abonementa maksa paliek līdzšinējā — 4 markas mēnesī par eksemplāru.

Apgāds

Sludinājumi

Bij. kurelieti kapt. Mucenieku un bij. kar. Evaldu Ozolu, Edgaru Zuburu un Jūliju Teteri no Cirgaļu pag. meklē **E. Pedraudze:** (20) Bad-Münden (Deister), British Hospital. 55

Par bij. gaisa spēku izp. Alfrēdu Motti, dz. 1927. g. Pociema pag., l. ziņot brālim **Jānim Mottem** š. av. kantori. 54

Radus, draugus un paziņas meklē **Zinaida Antmane** dz. Skarnelis: (17a) Mannheim, Nebenius Str. 9—6, Latvian DP Camp. 50

Rasmu Zembergi no Mēmeles meklē **Otilija Šteinberga** no Aiviekstes pag.: (17a) Mannheim, Nebenius Str. 3—3, Latvian DP Camp. 51

Par bij. kar. Vidvudu Garjāni (44. g. IV. otrā pusē bijis Neibrandenburgas apkārtnē) lūdz ziņot vecākiem: **M. Garjānim,** (14) Nürtingen, Württ., Friedrich Str. 34. 39

Banku darb. Valiju Arenti, dz. Rigā, meklē māsa **Lilija Veisinkopa:** Ingolstadt, Auf der Schanz 5. (13b). 49

Virskonduktors Jāzeps Mikulāns no Zemgales st. meklē radus un paziņas: Diepholz, Bahnhof-str. 36, Prow. Hannover. (23). 28

Par Tālivaldi Dzirnekli no Rigas, dz. 2. XI. 1921., bijis 44./45. g. Stuthofas konc. nom., ziņas lūdz māsa **M. Ozola:** (13b) Fischbach b. Nürnberg, DP Centre. 39

Teodoru Gagaini no Jaungulbenes, kas 1945. g. pavasarī bija Tiringā, Smolnas lazaretē, vēlāk Gērā, meklē **Anna Pelsis:** (13a) Ansbach, Hindenburg Post. 49

Andreju Melderi no Rīgas - Daugavgrīvas (pēdējās ziņas no Dancigas — Langfūras 8. 9. 45) meklē sieva **Vilma Melderis:** (23) Essern über Uchte, Lettenlager „Venta". 48

„LATVIJAS" ABONEMENTS,

pasūtinot laikrakstu pa atsevišķiem eksemplāriem (līdz 3 eks.), maksā RM 5.— mēnesī; pasūtinot kolektīvi vairāk par 3 eksemplāriem — RM 4.— mēnesī par eksemplāru. Sludinājumu maksa: MR 2.— par vienslejīgu iesniedrinču vai tai atbilstošu telpu; piederīgo meklēšanas sludinājumi līdz 4 rindām — RM 4.—, garāki par 4 rindām pēc parastā tarifa.

Abonementu pieteikumi, sludinājumi, naudas pārvedumi un korespondence adresējama „Latvijai", (13b), Günzburg/D., Bürgermeister - Landmann - Platz 7.